ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5464 16/29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 ՈՒՐԲԱԹ 11 ՁԻԼԿԱՏԷ 1321 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5464

درعليه‌ده غلطه‌ده « آره‌ولك » غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Մահուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

Մանկական զբօսահանդէսը.—Նորութիւն մը.—Տ. Դանիէլ Ծ. վրդ. Յակոբեան.—«Արեւելեան Մամուլ».—Թաղականի ստւեր.—Ի նպաստ Ներսէսեան Որբանոցին.—Պ. Պ. Կարապետեան էֆ.ի բարեգործութիւնը։

ԻԶՄԻՐ, 5 Յունուար

Անցեալ կիրակի կէս օրէն ետքը տեղի ունեցաւ, Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանի սրահներուն մէջ զբօսահանդէս մը ի նպաստ Հոգատար Որբախնամ Ընկերութեան, ի ներկայութեան ընտրեալ երկսեռ բազմութեան մը։ Հանդէսին յաջողութիւնը ապահովուած էր, շնորհիւ Որբախնամ ընկերութեան անդամուհիներուն։ Ճիւղեբաքիի նուագախումբը իր կատարողներովը փայլը աւելցուց կազմակերպուած հանդէսին. հանդիսականներու գնահատման ենթարկուած էին զանազան իրեղէններ եւ գեղեցկահիւս ձեռագործներ՝ պատրաստուած որբուհիներուն կողմէ։

Ըստ յայտագրի, առաջին անգամ բեմ ելաւ օրիորդ Մարի Կոստանդեան եւ յաջողապէս արտասանեց մենախօսութիւն մը, յուզմնալից շեշտով մը, զոր պատրաստած էր քաղաքիս փաստաբաններէն Կարապետ էֆ. Ստեփանեան։ Մենախօսութեան յաջորդեց «Թեկնածուներ»ը անուանով զաւեշտը զոր հիանալի յաջողութեամբ մը ներկայացուցին Պ. Պ. Կ. Պ. Տիլպէր եւ Մ. Լ. Պոլեազեան։

Գովեստի եւ շնորհաւորութեան մեծկակ բաժին մըն ալ օրիորդ Ֆ. Արմենակ Կոստանդի, որ անգլիերէն լեզուաւ մենախօսութիւն մը ըրաւ։ Հուսկ ուրեմն, Պ. Ղուկաս Վարդանեան փակեց հանդէսը «Առաջին սէրը» խորագրով, շատ գեղեցիկ մենախօսութիւն մը, որուն համար կ'արժէ շնորհաւորել զինքը, իր ընկերներն ու ընկերուհիները, որոնք աղքատ որբոց ի նպաստ սարքուած այս զբօսահանդէսը լիովին յաջողցուցին իրենց մասնակցութեամբ։

Մենախօսութեանց յաջորդեց պարը եւ տեւեց որքան կարող էք երեւակայել, avant souperէն առաջ։

Հանդէսին նիւթականին անցնելով, որ էական պայմանն է եթէ ոչ պարզ զոյգերուն՝ գէթ Որբախնամ ընկերութեան անդամուհիներուն համար, տարակոյս չունինք թէ սպասուածէն ալ աւելի եղած է սա գերազանց պատճառաւ որ որբանոցին Տնօրէն Խորհուրդի եռանդուն անդամուհիները շատ գործնական միջոցի մը դիմած էին։ Տիկնայք Փափազեան, Բարամեան, Մամուրեան եւ Մեթէրիսեան անձամբ այցելելով քաղաքիս բոլոր հայ վաճառատուները տոմսակներ վաճառած էին։

* * *

Արեւելքի ընթերցողներուն նորութիւն մըն ալ հաղորդեմ։ Ս. Ստեփաննոսի եկեղեցիին մէջ նոր դէմք մը տեսանք. վարդապետ մը, որ քանի մը օրէ ի վեր քաղաքս կը գտնուի. Արմաշէն է, կ'ըսեն. ամենուս ուշադրութիւնը կեդրոնացաւ իր վրայ այն պարագային երբ ամպիոն բարձրացաւ քարոզելու։ Քարոզիչ հայր սուրբը բերանը բացաւ տաճկերէն լեզուաւ, եւ բերանը գոցեց հայերէն լեզուաւ, մտիկ ընողներուն գիշերուան քունը ցորեկէն բերել տալով։

* * *

Տ. Դանիէլ Ծ. վարդապետ Յակոբեան անշշուկ կը գործէ. քաղաքիս բոլոր երեւելի անձնաւորութեանց հետզհետէ այցելութիւններ կուտայ, ընդունելով փոխադարձ այցելութիւններ։ Միջնակարգ եւ բարձր դասակարգի անձեր հետզհետէ կը համակրին յարգելի եկեղեցականին։ Սիրուած է ամէնէն ու յարգուած իբր հեզահամբոյր, պարզասէր եւ ուղղամիտ, որ կը կրէ իր մէջ ճշմարիտ եկեղեցականի մը ամէն բարեմասնութիւնները։ Կ'երեւայ թէ Միայն Արեւելեան Մամուլի հաճոյ թուած չէ։ Այս առթիւ կը բաւականանանք յիշեցնելու այդ հանդէսին թէ խմբագիր մը ազատ է այս կամ այն եկեղեցականին պաշտօնավարութիւնը քննադատելու. ասիկա իր սահմանին մէջ է եւ ոչ ոք բողոքելու իրաւունք չունի, բայց երբ այդ սահմանէն դուրս ելլելով կը յանդգնի ծաղրել եկեղեցիի պաշտօնեայ մը, այն ատեն զզուելի կը դառնայ յաչս հասարակութեան եւ ամենուն արդար զայրոյթը իր վրայ կը դարձնէ։

* * *

Անցեալները Աֆիոն Գարահիսարի Թաղականութեան կնիքը եւ անոր ատենապետին ու ատենադպրին ստորագրութիւնը կրող գրութիւն մը տեղեկանալով տեղւոյս Ներսէսեան որբանոցի վարչութիւնը թէ անհայր եւ անմայր տղեկ մը կը յանձնարարուի որբանոց ընդունիլ, կարող է գոհացում տալ եղած յանձնարարութեան, ներկայացած որբը բոլորովին ծնողազուրկ ըլլալուն համար։ Տղան որբանոց առնուելէ շաբաթ մը յետոյ, Վարչական ժողովը՝ յիշեալ տղեկը հարցափորձելու ատեն երեւան կը հանէ թէ տղան Աֆիոն Գարահիսարի մէջ մայր ունի, եւ խորթ հայր մըն ալ։ Որբանոցի Վարչութիւնը պաշտօնական մարմինէ մը պաշտօնապէս խաբուած ըլլալուն վրայ ցաւած՝ դիմում պիտի ընէ Ազգ. Վարչութեան, ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։

Հոգատար Որբախնամ ընկերութիւնը ի նպաստ իր որբանոցին տուաւ զբօսահանդէս մը։ Հիւանդանոցը Թատերական ներկայացում մը տուաւ Սպորթինկ Քլիւպի մէջ։ Կարգը եկաւ Ներսէսեան Որբանոցին. այս վերջինը ըստ երեւոյթին պարահանդէս մը պիտի տայ, որուն յաջողութեան համար կանխաւ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Տիկին Ղ. Եսայեան՝ որուն բարեսիրական զգացումները ամենուս ծանօթ են, իր գործօն մասնակցութիւնը պիտի նուիրէ՝ պարահանդէսը յաջողապէս ի գլուխ հանելու համար։ Որբանոցի վարչութեան անդամները այս առթիւ դիմում ըրած են Տիկին Ղ. Եսայեանի, խնդրելով որ ինք ստանձնէ հոգը՝ կազմակերպելու համար Կարգադիր մարմնախումբը։ Ուրախ ենք յայտարարելու թէ բարեսէր Տիկինը հաճութեամբ ընդունելով իրեն եղած այս հրաւէրը, լայնօրէն խոստացած է իր օժանդակութիւնը։

Առաջին անգամը չէ որ Արեւելք պատեհութիւնը կ'ունենայ արձանագրելու այս սիւնակներուն մէջ ինքնաբուղխ նպաստը իր բարեսիրական օրինակելի զգացումներովը ծանօթ Գահիրէաբնակ Պ. Պ. Կարապետեան էֆ.ի, որ այնքան համակիր վերաբերում մը ունի իր հնչուն օժանդակութեամբ ոչ միայն Իզմիրի երկսեռ որբանոցներուն, այլ եւ Իզմիրէ դուրս նմանօրինակ հաստատութեանց նկատմամբ։

Այս պատուական անձնաւորութիւնը ասկէ հինգ տարիներ առաջ Իզմիրէն անցնելու առթիւ այցելած ըլլալով նախ մեր կրկին որբանոցները, անոնց իւրաքանչիւրին համար տասնըհինգական անգլիական ոսկի տարեկան նպաստ մը յատկացնելու փափաք եւ տրամադրութիւն յայտնած է. ահա իր այդ օրինակելի փափաքին ազնիւ պարտականութեան մը հանգամանքը տուած՝ կը շարունակէ յարատեւօրէն նպաստել բաղդին երկսեռ անժառանգներուն։ Ստուգեցինք թէ Կարապետեան էֆ. դեռ մէկ քանի օր առաջ ղրկած է իր տարեկան նպաստը որբախնամ վարչութեանց, երախտապարտ թողլով գթութեան այդ կրկին բազմակարօտ յարկերու պատսպարեալները։

ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱԳԻՐԸ

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ս. ԳԻՐՔԸ ԵՒ ԻՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ

ԱՌ Պ. Յ. Գ.

Դ.

Գալով Մովսէսի հեղինակական արժէքին, աղէկ ճանչնալու եւ գնահատելու համար հարկ է խղճամիտ կերպով ուշադրութեան առնել իր արժանահաւատութեան մասին եղած ապացոյցները։

Սակայն ասկէ առաջ պէտք է ուշադիր ըլլալ սա կէտին թէ՝ Մովսէսի բոլոր գրածները կամ այն ամէն ծիսական մանր օրէնքները տիեզերական հանգամանք մը չունին։ Անոնք գրուած են աւելի Իսրայէլի սերունդին համար՝ որքան ատեն որ Քանանու երկիրը բնակէր անիկա։ Մովսէս այնպիսի մասնաւոր օրէնքներ ու կանոններ կը դնէ որ մինչեւ իսկ բոլոր Իսրայէլի ցեղին վրայ չէր կրնար տարածուիլ։

Օրինակի համար, այդ օրէնքը կը պատուիրէր տարին մէկ քանի անգամ Աստուծոյ ընտրելիք քաղաքը, բնակութեան տեղը՝ այն է Երուսաղէմ երթալ եւ զոհ մատուցանել. յայտնի է թէ այդ օրէնքը այն ատեն միայն կրնար գործադրելի ըլլալ, երբ Յակոբի բոլոր սերունդը Երուսաղէմի շրջակաները բնակած ըլլար. եւ արդէն գիտենք թէ Գալիլեայի բնակիչները, որ բաւական հեռու կը գտնուէին Երուսաղէմէն, հազիւ կրնային տարին մէկ անգամ կատարել այդ օրէնքը կամ երբեմն բնաւ չէին կատարեր։ Նոյնպէս գիտենք թէ հիմակ թէեւ Յակոբի սերունդը գոյութիւն ունի, բայց դադրած են Մովսէսի դրած օրէնքները գրեթէ բոլորովին։

Այսպէս Մովսէսի գրածները կամ ծիսական օրէնքները, որ եբրայեցի համայնքին վրա՛յ անգամ բաւական չէին իշխելու, ի՞նչպէս կարելի պիտի ըլլար տիեզերական օրէնք մը կամ հրամաններ համարել։ Ուրեմն պէտք է աղէկ համոզուիլ թէ Մովսէսի գրածները միմիայն Իսրայէլի սերունդին կը վերաբերէին, որոնց մէջ կը գտնուէին նաեւ ապագայ մեծ յայտնութեան մը նախակարապետ գաղափարները, որոնց լրումը, եւ ո՛չ թէ լուծումը, պիտի կատարէր Մեսիան։ Հետեւաբար Մովսէսի այդ ծիսական օրէնսդրութիւնը պէտք չէ շփոթել քրիստոնէական կատարեալ օրէնքներուն ու սկզբունքներուն հետ, այլ անոր մէջ մեծ յայտնութեան «շուքը» եղող հետքերը փնտռելու է միայն։

Եթէ այս տեսակէտով նայինք, Մովսէսի արժանահաւատութեան մասին արդէն բաւական ապացոյցներ պիտի գտնենք մինչեւ հիմակուան գրածներուս մէջ, սակայն կ'ուզեմ ուրիշ տեսակէտով մըն ալ կրկնել Մովսէսի հեղինակութեան վաւերականութեան այդ ապացոյցները։

Նախ՝ կարելի է մատնանիշ ընել արտաքին ապացոյցները։ Պատմականապէս ու գիտապէս կը հաստատուի թէ Մովսէս գոյութիւն ունէր եւ անոր բոլոր գրածները համաձայն են արդի գիտական խուզարկութեան արդիւնք եղող ծանօթութիւններուն։ Նոյնպէս սեմական բոլոր մատենագիրներն ու կռապաշտ աշխարհը կը խոստովանին թէ այդ անձը ուսումնական մըն էր եւ օրէնսդիր՝ եբրայեցի ժողովուրդին, որով երեւելի եղած էր։ Իսկ մասնաւորապէս հրեայ րաբուններ, օրէնսգէտներ եւ նոյնիսկ բոլոր ժողովուրդը սկիզբէն մինչեւ վերջը յարգած, պատուած են զայն իբրեւ իրենց մեծ օրէնսդիրը։ Անոր համբաւը այնքան առաջ գացած էր որ գուցէ իբրեւ Աստուած պիտի պաշտէին զանի, եթէ անոր դիակը անհետացած, կորսուած չըլլար անծանօթ լեռներու մէջ։

Եւ երկրորդ՝ հարկ է մատնանիշ ընել այն ներքին ապացոյցները որ բուն իսկ իր երկասիրութիւններուն լուրջ քննութենէն երեւան կուգան։ Այսինքն Ա. թէ Մովսէս միայն կարող էր ամէն ինչ ճշդութեամբ պատմել, եւ Բ. թէ Մովսէս անկեղծ էր եւ ճշմարտախօս։

Առնենք առաջին ապացոյցը. գիտենք թէ ամէն ինչ որ Մովսէս կը պատմէ, գրեթէ ինքն իր աչքովը տեսած ու ամէն ինչ իր ձեռքովը եղած է։ Եթէ հարկ ըլլայ բաղդատութիւն մը ընել երկու մատենագիրներու միջեւ, ասոնցմէ մէկը ժամանակակից դէպքեր կը պատմէ միայն եւ զորս տեսած է իր աչքերովը ու քննած, իսկ միւսը դարեր յետոյ ի լուր կամ աւանդութենէ ընդունած եւ գրած է. բնականաբար, առաւելութիւնը կամ հաւանականութիւնն ու ճշգրտութիւնը ժամանակակից ու ականատես մատենագրին կուտանք, եւ կը մերժենք երկրորդ մատենագրին այն ամէն գրութիւնները որ հակառակ կուգան առաջինին. ըսել է թէ աւելի վաւերական կը սեպենք ժամանակակից ու ականատես մատենագրին գրածները քան ուրիշ ո՛ եւ է մատենագրի։ Ուրեմն ո՛րքան վաւերական ու ճշգրիտ պիտի ընդունինք Մովսէսի գրածները, որ ո՛չ թէ աւանդութենէ ընդունած, այլ իր իսկ աչքերովը տեսած, եւ որ գերազանցն է, իր իսկ միջոցով, ձեռքովը եղած դէպքերը գիր կ'առնէ։ Մանաւանդ այնպիսի մարդ մը, որ քաջ կրթուած արքունիքներու մէջ եւ իր կարողութիւններովն իր ժամանակակիցներէն ամէնէն գերազանց եղած է, ամէն յարմարութիւն ունէր ժողովուրդի մը առաջնորդն ու Աստուծոյ թարգմանն ըլլալու։ Նաեւ բացարձակապէս միակ անձն էր գործուած դէպքերը ճշգրիտ եղանակով բացատրելու. իրմէ աւելի արժանահաւատ, իրմէ աւելի վաւերական հեղինակ կարելի՞ է երեւակայել։

Նոյնպէս Մովսէսի գրածները սուտ ալ գրուած չէին կրնար ըլլալ, որովհետեւ իր ազգին պատմութիւնը ուրիշ անծանօթ ազգերու չէ՛ որ կը ներկայացնէ, որպէս զի կարող ըլլայ սուտեր յիւսել ու կեղծել անոնց, ո՛չ, այլ իր իսկ ազգին, ժողովուրդին պատահած դէպքերը կը պատմէ միեւնոյն ժողովուրդին։

Այն սքանչելային դէպքերը՝ տասնեակ պատիժները, Կարմիր ծովէն հրաշալի անցքը, քառասուն տարիներ իրենց աչքին առջեւ՝ իրենց առաջնորդ եղող ամպէ հրեղէն սիւնը, Սինայ լեռան վրայի հրաշալիքները, եւայլն, որոնց անմոռանալի յիշատակը դրոշմուած էր ամբողջ ժողովուրդին մէջ, որ ականատես եղած էր այդ ամէն դէպքերուն, չէր կրնար լուռ մնալ, եթէ իրօք կատարուած չըլլային։ Բայց ո՛չ. նոյն իսկ Մովսէսի դէպքերը պատմելու այդ եղանակէն կը յայտնուի անոնց բացարձակապէս ճշմարիտ ըլլալը։ Որովհետեւ այդ դէպքերը չի յիշեր իբրեւ փառքի, պարծանքի առարկաներ, այլ կը յիշէ մտքերնին ձգելու համար, որպէս զի չմոռնալով իրենց պատահած այդ ամէն բաները, աստուածապաշտութեան ու առաքինութեան մէջ զարգանան, հեռու մնան շրջակայ կռապաշտ ազգերու կործանարար ըմբռնումներէն ու սովորոյթներէն։

Ինքն ալ չէր կրնար խաբուած ըլլալ, որովհետեւ մտային բարձր կարողութեան մը հասած էր արդէն «Իմաստուն էր Եգիպտոսի իմաստուններուն մէջ»։ Եւ մինչեւ իսկ եթէ ազգէն մէկն ալ եղած ըլլար՝ անկարելի է որ խաբուէր այդքան բազմաթիւ եւ այդքան նշանաւոր դէպքերու իրագործման մէջ։

Մէկ խօսքով, ինչ որ կը գրէ Մովսէս՝ ճշգրիտ էր եւ վաւերական, որովհետեւ ինքն ունէր միայն միջոց եւ կարողութիւն այդ դէպքերը ճշգրտագոյն եղանակով գրելու եւ ապագայ սերունդին թողելու։

Գանք երկրորդ ապացոյցին. Մովսէսի ճշմարտութիւնը եւ անկեղծութիւնը կը յայտնուէր իր գրելակերպէն, նկարագրէն։ Ինչպէս կ'երեւի, Մովսէս, իր այդ ընդարձակ հեղինակութիւններուն մէջ, պարզամիտ ինքնագովութիւն մը չընելէն զատ, զինքը կը ներկայացնէ միշտ իբրեւ «ծառայ Տեառն եւ պաշտօնեայ»։ Մինչեւ անգամ չի տատամսիր իր թերութիւնները թուելու։ Կը գրէ իր սպաննիչ մը ըլլալը, առանց ինքզինքը արդարացնելու, Սինէական լեռան վրայ Աստուծոյ հանդէպ իր ունեցած կոշտ վարմունքը, եւ որ աւելին է, Աստուծոյ ամենակարողութեան վրայ իր թերահաւատութիւնը ապառաժէն ջուր հանած ժամանակ, որուն պատճառով զրկուեցաւ Քանանու երկիրը մտնելէ։ (Տ'ս Թու. Ի. 12=Բ. Օր. Բ. 51.) Իր յանցանքները խոստովանելէն յետոյ չի քաշուիր նաեւ գրելէ իր քրոջ, եղբօրը եւ իր ժողովուրդին յանցանքներն ու պատիժները։ Այս ամէնը նշան են անկեղծութեան եւ ճշմարտութեան։

Մինչդեռ եթէ խաբեբայ մը եղած ըլլար Մովսէս, ժողովուրդին կամքն ու կիրքը պիտի շոյէր, ինչպէս ըրած են ամէն դարու խաբեբաներ, փառասէր հեղինակներ։ Հապա, ո՛րքան սիրուած հորթը պաշտողները չպիտի անգթանէր եւ մերժէր, այլ ինքն իսկ միջոց մը պիտի ըլլար դէպի այդ, ինչպէս եղած էր իր եղբայրն Ահարոն, եւ պիտի ըլլար միակ քուրմը, փառաւորուած քահանան, օրէնսդիրն այդ ժողովուրդին։ Սակայն թող թէ չի քաջալերեր այդ ապօրէն եւ զզուելի գործը, այլ նոյն իսկ իբրեւ քահանայապետ ալ չի ներկայացներ ինքզինքը եւ այդ մեծ պաշտօնը ուրիշին կը յանձնէ։

Եթէ խաբեբայ մը եղած ըլլար Մովսէս, Եգիպտոսի մէջ տիրող բարոյականէն վեր, վսեմ բարոյականի մը եւ եգիպտական թերի օրէնսդրութենէ մը աւելի կատարեալ օրէնքներ չպիտի կրնար երեւակայել ու քարոզ կանգնել։

Եւ ի՞նչպէս պիտի կրնար երեւակայել աստուածային ա՛յդքան յստակ, ա՛յդքան ճշգրիտ եւ ա՛յդքան վսեմ յայտնութիւն մը կերտել ու հաւատացնել իր ժողովուրդին։

Իբր խաբեբայ չի գրեր հեռաւոր անկիւնի մը մէջ կատարուած դէպքի մը վրայ, այլ ժողովուրդին աչքին առջեւ կատարուած, հաստատուած իրողութիւններն է որ կը պատմէ ականատես ժողովուրդին, որովհետեւ խաբեբայ մը չի կրնար ամենուն աչքին առջեւ եղած բաները խեղաթիւրել ու պատմել, այլ պիտի ջանայ հեռաւոր անկիւններու, մարդոց անծանօթ երկիրներու մէջ գործուած դէպքեր ներկայացնել՝ ընդունելի ըլլալու համար։

Եթէ խաբեբայ մը եղած ըլլար Մովսէս՝ չպիտի կրնար պատմել ա՛յնպէս մանրամասն, ա՛յնպէս ճշգրիտ ինչպէս որ կ'ընէ։ Այնպէս որ իր նկարագիրներուն մանրամասն եւ իրարու համաձայն ըլլալը գեղեցիկ ապացոյց մըն է իր անկեղծ ու ճշմարտախօս ըլլալուն։

Վերջապէս եթէ խաբեբայ մը եղած ըլլար Մովսէս՝ պիտի փնտռէր հզօրութիւն, հանգիստ, պերճանք, եւ մանաւանդ իր ձեռքը գտնուած առիթովն ու կարողութիւնովը, իր բարձր դիրքէն օգտուելով պիտի կրնար աստուածացնել զինքը, Աղէքսանդրի պէս, եւ իբրեւ այն պաշտուիլ ժողովուրդէն։ Սակայն ո՛չ, երբե՛ք չէ երեւակայած իր ունեցած բարձր դիրքը դէպի չարը գործածել, ընդհակառակը ջանացած է միշտ հաւատարիմ ծառան ըլլալ Աստուծոյ եւ ժողովուրդը այդ մեծ էակին առաջնորդել, համբերելով ամէն տեսակ տառապանքներու եւ ձախողութիւններու։

Այսպէս բազմաթիւ զօրեղ ապացոյցներու վրայ յենլով բոլոր խուզարկու միտքերը մեծ յարգանքով մը ընդունած են Մովսէսի բոլոր գրուածքները իբրեւ ամէնէն վաւերական եւ ամէնէն արժանահաւատ հեղինակութիւններէն մէկը։

ԳԻՒՈՐԳ

ԳԱՒԱՌԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դեկտեմբերի վերջին օրերուն մէջն ենք, բայց հակառակ անցեալ տարուան առատ ձիւնին ու բուքին, սառին ու սառոյցին, այս տարի շատ մեղմ է բնութիւնը. Թէեւ հսկայ լեռներու ցից կատարները ալեհերած՝ ծերունիի մը երեւոյթը կը ցուցադրեն իրենց ձիւնի անբի՛ծ, կաթնաթո՛յր սպիտակութիւնովը, սակայն դաշտը դեռ հագած չէ այդ քնքուշ ու շուշան հանդերձանքը, ուր միամիտ գեղջուկը կը շարունակէ իր վարուցանը, ջուխտակ եզներու աղուոր ընկերակցութեամբը։ Տաքուկ արեւին ոսկի փայլին կը մեղմանայ վերն'ս, ջինջ երկնակամարէն, ու ձմրան այս օրերը, արփիին շողերովը կենդանացած, գարնան օրերու յատկութիւն մը կը ստանան։ Ձմրան մէջ գարնան աղուո՛ր օրեր, յաճախադէպ բան մը չեն գաւառներու համար, ու միայն բնութեան առանձնաշնորհեալ օրէնքն է որ կը շնորհէ զանոնք քանի մը տարին անգամ մը. մարդ, գաւառներու յատուկ խստաշունչ ու բքոտ ձմեռներուն ականատես եղած ըլլալու է, ըմբռնելու համար բովանդակ օգտակարութիւնը ձմրան մէջ այս տաքուկ ու արեւոտ օրերուն։

Այս համառօտ նկարագրութենէն յետոյ, գանք ընթացիկ գործերուն։ Եկեղեցական ու վարժարանական մէկէ աւելի խճճուած խնդիրներ, որոնց լուծումը վեր էր Թաղ. Խորհուրդի կարողութենէն, անհրաժեշտ դարձուցին Բինկեանի մէջ ներկայութիւնը Ակնայ առաջն. տեղապահ Գէորգ վարդապետ Արսլանեանի։

Աղջիկներու յատուկ վարժարան մը ունենալու գաղափարը, որ շատոնց յղացուած էր մեր մէջ, մէկէ աւելի ձախող պատճառներով լոկ ծրագրային վիճակի մէջ մնացած էր. Գէորգ վարդապետ իր տասը-տասնըհինգ օրուայ ներկայութեանը մէջ այդ էական գործը դուրս հանեց իր սաղմնային վիճակէն, հասցնելով զայն իր լրումին. ուրեմն կրթական այդ նոր հաստատութիւնը կը պարտինք Գէորգ վարդապետին, վասն զի բացի այն նկատումէն թէ ինքն էր որ փութացուց անոր վերաբացումը, պէտք է ըսենք թէ, դրամական մէկ մասն ալ ան է որ կ'ապահովէ համեստ գումարով մը եւ յարատեւել տալու գովելի խոստումով։

Այն սերտ աղերսը որ կայ մեր վարդապետին ու վարժարանին միջեւ՝ շատ նշանակալից է, որովհետեւ հաստատութիւնը պիտի կրէ վերտառութիւնը իր վաղամեռիկ ամուսնոյն անունովը. ինչ որ զօրաւոր գրաւական մըն է թէ վարժարանը անընդհատ պիտի շարունակէ իր ընթացքը, ի յիշատակ տարաբաղդ կնոջ մը, որուն անունը պիտի օրհնուի 40-50 փոքրիկներու դաստիարակութիւնովը։ Դեկտ. 16ին օրը, երբ կատարուեցաւ այս հաստատութեան բացման հանդէսը, մասնաւոր բանախօսութիւններով գովեցին այս ձեռնարկը, շեշտելով կարեւորութիւնն ու օգտակարութիւնը աղջիկներու վարժարանին։

Իբր կրթասէր եկեղեցական՝ Գէորգ վարդապետ քանիցս այցելեց մանչերու վարժարանը, մաքրութեան ու կարգապահութեան համար թելադրանքներ ըրաւ ու քաջալերեց ուսուցիչները։

Քաջալերելու համար նաեւ ուսանողութիւնն ու գրադարան մը կազմելու շահեկան ձեռնարկը, վարժարանին նուիրեց քառասունչորս կտոր գիրքեր, որոնց ընթերցումը վայելքներու ամէնէն մեծը պիտի տայ ընթերցասէր կարդացողներուն. ամբողջն ալ կարեւոր գիրքեր են, շինիչ, հրահանգիչ պարունակութիւնով մը. այս առթիւ Արեւելքի սիւնակներուն մէջ գրած էինք ասկէ առաջ, ու հիմա գոհունակութիւնով է որ կը հրատարակենք Գէորգ վարդապետի խոստմնապահութիւնը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (121)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

ԺԱ.

Մինա կը բաղձար անհետանալ, վիշտէ ու ախրութենէ տարբեր զգացումներ չը զգալով։ Իրենին պէս նրբազգած ու փափուկ բնաւորութեան մը համար խորշելի էր գայթակղութեան մը ականատես ըլլալ իր օրհասականի անկողնին շուրջ։ Ցաւն ալ կ'ահաբեկէր զինքը. ուստի ջանաց իր անցքը դէպ ի յաւիտենականութիւն՝ անզգալի ընել։ Իր ձեռքին տակ ունէր մորֆին, որ առջի տարին գործածուած էր իրեն ծառայող եւ ծանրապէս հիւանդացած կիներէն մէկուն ցաւերը մեղմելու համար։ Ոչ ոք գիտէր թէ Մինա իր տրամադրութեան տակ մորֆին ունէր։ Զինքը յամր ու քաղցր թմրութեան մէջ պիտի ձգէր մորֆի՛ն, յանգելու համար այնպիսի քունի մը՝ ուրկէ մարդ չարթննար բնաւ։

Այսպէս ամէն ինչ լաւ թուեցաւ կոմսուհիին։ Այգը կը ճերմկցնէր պատուհանները։ Մինա խորհեցաւ իր նամակները գրել, մէկը մարքիզին ուղղուած, հրաւիրելով զայն իր մօտ, ուրիշ նամակ մըն ալ Լիւսիին, Ֆրանսա դառնալու համար։ Պահ մը խորհեցաւ ճշմարտութիւնը խոստովանիլ մանկամարդ աղջկան։ Իր մեծ զոհողութեամբ զայն ընկճել երազեց։ Բայց ամչցաւ այդ գերագոյն սնափառութեան վրայ։ Վերջապէս չուզեց Արմանի ու Լիւսիի ապագային վրայ նետել իր կամաւոր մահուան անջնջելի ստուերը։

Զանոնք երջանիկ ընելու համար, պէտք չէր այդ խղճի խայթերը պատճառել, որ կրնար անոնց երջանկութիւնը թունաւորել, եւ ո՞վ գիտէ, թերեւս իրարմէ հեռացնել զանոնք։ Մինայի գթած հոգին ամէն ազնուութիւն ունեցաւ։ Լաւ անձնուիրութեան մը համակերպեցաւ։ Լիւսիի ուղղած իր նամակին մէջ սապէս գրեց կոմսուհին.

«Սիրելի զաւակս, խոստացաք ինծի հնազանդիլ, երբ թէ ձեր մայրը ըլլայի։ Ա՛հ ուրեմն, իմ քովս կը կանչեմ ձեզ ստիպողաբար։ Որովհետեւ վերահաս վտանգ մը կայ։ Այդ վտանգը ինծի միայն կը սպառնայ, եւ ծանրակշիռ կերպով։ Քանի մը ամիսէ ի վեր կը տառապիմ անխօսելի, սրտի բուռն վշտերով։ Վերջերս, առանց ամուսնիս գիտութեան, մտատանջութիւն չպատճառելու համար, բժիշկիս կարծիքը հարցուցի առողջութեանս մասին. անոր ցուրտ վերապահութիւններուն մէջէն հասկցայ թէ կեանքս վտանգուած էր։ Հանդարտ եւ առանց յուզման կեանք մը պէտք է վարել, բայց իմ խօլ ապրելակերպս չթոյլատրեց այդ հանդարտութիւնը։ Իմ հիւանդութիւնս քանի մը շաբաթէ ի վեր այնքան ծանրացաւ որ կը վախնամ թէ մէկէն ի մէկ անհետանամ այս աշխարհէն, Արմանը ձգելով լքուած, առանց մխիթարութեան ու սիրոյ։ Աղջիկս, լաւ ուշ դրէք ըսածիս. կը վախնամ որ հոգեւարք եղած, թերեւս մեռած ատենս մինակ ըլլայ իմ քովս ... Կը վախնամ անոր յուսահատութենէն ու գրգռումէն։ Վերջապէս չեմ ուզեր մեռնիլ, առանց նորէն տեսնելու եւ գրկելու ձեզ, առանց իմ վերջին կամքերս յայտնելու։ Երկար ատեն չպիտի մնամ այս աշխարհի վրայ. պիտի փափագէի որ շուտով գաք իմ մօտս ... Ձեր ու Արմանի ձեռքերը իրարու մէջ միացած սեղմելու ուրախութիւնը եթէ ունենամ մեռած պահուս, աւելի հանդարտ պիտի մեկնիմ այս աշխարհէն ու գրեթէ մխիթարուած։ Կ'ըմբռնէք ըսածս, այնպէս չէ՞։ Արման իմ միակ պաշտամունքս է աշխարհիս վրայ։ Մեկնելէ առաջ, ձեզի կը կտակեմ զայն սիրելու պարտաւորութիւնը, ինչպէս ես սիրեցի, իմ տեղս բռնել անոր մօտ, հսկելու համար իր երջանկութեան վրայ։ Սիրելի աղջիկս, եթէ հնազանդիք ինծի, իմ գերագոյն իղձս իրագործած պիտի ըլլաք, արժանանալով իմ օրհնէնքներուս, բովանդակ սիրովս առօգուած։

ՄԻՆԱ»

Այս նամակը գրելէն յետոյ կոմսուհին կատարեալ սփոփանք մը զգաց։ Մէկ քանի օրուան կեանք միայն ունէր, մինչեւ որ Լիւսի ժամանէր, որովհետեւ մտքէն իսկ չէր անցըներ թէ մանկամարդ աղջիկը մերժած էր իր առաջարկը։ Լաւ կը ճանչնար Լիւսիի հաստատ նկարագիրը, տարակուսելու համար անոր տալիք որոշման վրայ։ Շողշողուն ու դեռ տաքուկ արեւը պատուհանէն ներս կը թափանցէր։ Վարագոյրը վեր առաւ եւ դուրս նայեցաւ։ Դարաստանը կը տարածուէր, կապտորակ մշուշով մը ծածկըուած, որ մարգագետիններուն վրայէն կը սահէր ծուխի պէս։ Ցօղի կաթիլներ կը ցոլային ծառերուն վրայ, ու ճիւղերուն մէջ թռչունները կը թռչէին երգելով։ Դաշտագետնին եզերքը, ճամբուն վրայ, ձիեր կը քաշէին սայլ մը, ու կառքը վարողը անփութօրէն կը շաչեցնէր իր խարազանը, առաւօտեան օդին մէջ քալելով։ Մինա խորհեցաւ. «Երէկ այսպէս էր ու վաղն ալ այսպէս պիտի ըլլայ։ Ես պիտի մեռնիմ, ու ո՛չ մէկ բան պիտի փոխուի։ Տերեւներու մէջ հիւլէ մը պակաս պիտի հաշուուի. սա է ըլլալիքը։ Խե՛ղճ մարդկութիւն, որ այնքան անտամէջ ու տկար վիշտերդ կը հաւասարեցընես աշխարհի ամէնէն մեծ աղէտներուն եւ տառապանքի քանի մը վայրկեաններովդ կը հեծես յաւիտենականութեան առջեւ։» Մինա վարագոյրը վար իջեցուց, եւ մոռնալու համար ամէն բան, ջանաց քնանալ։

(Շարունակելի)

Քահանայի մը չգոյութեան պատճառաւ կրօնապէս չատ ինկած վիճակ մը ունինք, ինչպէս արդէն ուրիշ առթիւ պատեհութիւն ունեցեր ենք խօսելու այս նիւթին վրայ. Գէորգ վարդապետ նկատի առնելով կրօնական այս ինկածութեան հետ նաեւ այն սառ վերաբերումը, որ կայ եկեղեցիին ու ժողովուրդին միջեւ, Հասան Օվա գիւղին քահանան, ծերունի բայց նախանձախնդիր անձնուրացութիւն մը, առժամապէս գիւղերնիս բերաւ։

Գէորգ վարդապետ քարոզ ալ խօսեցաւ, ունեցաւ բազմութեան մը ներկայութեան. «Չի բարի կամ զի վայելուչ, զի բնակին եղբարք ի միասին» բնաբանին վրայ։ Այս կարգադրութիւնները ընելէն յետոյ մեկնեցաւ, իրեն հետ տանելով ժողովուրդին համակրանքին ու եկեղեցիի արդեամբ անօթներուն մեծագոյն մասը. բայց հասարակութեան փափաքն է որ այդ արդեամբները վաճառուելով գոյացած դրամովը հասութաբեր եկամուտ մը առնուի, փոխանակ սա ու նա գործերուն ծախսուելու. որովհետեւ յուսալ թէ Գէորգ վրդ. գոհացնէ կատարեալ ժողովրդեան այս արդար բաղձանքին։ Եթէ սոսկ արդեամբներէ գոյացած դրամով կարելի չէ կալուած մը գնել, Գէորգ վարդապետ իրաւասութիւն ունի նաեւ գանձելու մեր վարժարանին հոս ու հոն ունեցած պահանջները, որոնց ամբողջին միացումը բաւական կարեւոր գումար մը պիտի գոյացնէ. այս պարագային մէջ կամիլը կարենալ է։

Բիճիկեան Ն.

Արտաքին Լուրեր

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիոյ խաղաղականութիւնը եւ երկրին կարծիքը.— Մանչուրիոյ մէջ.— Չինուորները.— Քորէա.— Ռուսերը եւ ճապոնցիները.— Ալեքսիէվ ծովակալին դիւանագիտական գործակալը։

Մոսկուա, 24 յուն. — Նոյնանգային մեծ լրագիրներուն շատերը կ'առաջարկեն չափաւորութեամբ գործել Ծայրագոյն Արեւելքի վերաբերեալ ռուսական քաղաքականութեան մէջ։ Ռուս ժողովուրդին մեծ մասը կամ բանէ մը տեղեկութիւն չունի եւ կամ անտարբեր է, եւ ամբողջութիւնը բնակիչներուն յոյն քաղաքներուն որոնք իրապէս կը չահագրգռուին վէճի առարկայ եղած խնդիրներով, բոլորովին կ'ընդդիմանայ պատերազմի։ Ժողովրդեան այդ մասին մէջ ամէնէն աւելի կ'ըրուին տնտեսական նկատումները։ Առոր հետեւանքով է որ առեւտրական շրջանակներուն մէջ կը յայտարարուի թէ Ռուսիա հողային ընդարձակումէն աւելի տնտեսական հաստատուն վիճակի մը պէտք ունի։

Բորթ-Արթուր.— Ռուսիոյ ծովային նախարարութեան հրամանով Բորթ-Արթուրի նաւարաժինը նաւահանգիստէն հեռացաւ եւ դուրսը կեցաւ, վասն զի նաւահանգստին մուտքը նեղ է։ Նոյն նախարարութիւնը, պատասխանելով նաւապետներուն խնդրանքին, չուզեց ստանձնել թէ ճապոն երթալիք չէզոք նաւերը որքան տուրք պիտի վճարեն։ Վերջին երկու շաբաթներուն նաւորդները հարիւրէն հարիւր բարձրացաւ։ Առանց դասաւորելու նաւերու երթեւեկութիւնը, մանաւանդ ճապոնական ածուխ փոխադրողներուն, որոնք անուղղակի գնումներով ձեռք կը բերուին, մինչ ռուսական է, սակայն չէզոք պետութիւններն կը պատրաստուին դադրեցնել իրենց գործառնութիւնները։ Ռուսերը, անմիջապէս յանձնելու պայմանով, կը գնեն մեծաքանակ պաշար՝ բանակին նոր նաւատորմին համար։

—Խարբինի համար կը կարծուի թէ ցամաքային բանակին ընդհանուր սպայակոյտին կեդրոնը պիտի ըլլայ։ Ռուս զինուորները, որոնք հրաման ստացան դէպի հիւսիս ուղեւորելու, յունուար 19ին սկսան համբայ ելլել Բորթ-Արթուրէն։ Երկու զօրագունդներ վերջերս չոգենաւով դէպի Եալու։ Մուկտենը, եւ այլն, խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։

— Տեղական իշխանութիւնները կը խորհին ոչ-պատերազմիկները հեռացնել այն տեղերէն որոնք կրնան վտանգաւոր ըլլալ, այդ նպատակով չոգենաւեր կան կազմ ու պատրաստ։

— Մանչուրական վարչութեան գաւառական ... յունուար 18ին ներկայ գտնուեցան խորհրդակցութեան մը, որուն հետեւանքով որոշուեցաւ պատրաստել Մանչուրիոյ մէջ պահեստի տրամադրելի բոլոր զինուորներուն մէկ ցուցակը։ Առանց թիւն է ութսուն հազար։ Միանգամայն որոշուեցաւ պատրաստել ցուցակը այն ոչ-զինուորականներուն որոնք անհրաժեշտ են քաղաքային վարչութեան եւ որոնք չեն կրնար բանակին մէջ ծառայել։

Թոքիօ.— Քորէա յունուար 21ին Թոքիօ ղրկեց այն յայտարարութիւնը թէ պատերազմի առեն բացարձակ չէզոք պիտի մնայ։ Այդ յայտարարութիւնը պարունակող հեռագիրը, Ֆրանսերէն գրուած եւ Քորէայի արտաքին գործոց նախարարին կողմէ ստորագրուած, ֆրանսական հիւպատոսին կողմէ Չէ-Ֆու ղրկուեցաւ, վասն զի այդ հիւպատոսը միանգամայն կը վարէ Քորէայի մէջ հիւպատոսական պաշտօնը։ Այդ գրոյն մէջ Քորէայի կառավարութիւնը կը յայտնէ թէ նոյն որոշման պատճառն է Ռուսիոյ եւ Ճապոնի յարաբերութեանց խիստ ձգտեալ վիճակը, թէեւ կատարելապէս վստահ է որ խնդիրը խաղաղութեամբ պիտի լուծուի։ Ճապոնի մէջ կարեւոր բան մը չեն նկատեր Քորէայի այդ չէզոքութեան յայտարարութիւնը։

Սէուլ.— Բեդերսպուրկի քորէական դեսպանը կը հերքէ թէ ռուս կառավարութիւնը չի հաւանիր Քորէայի յայտարարութեան՝ չէզոքութեան մասին։

— Քորէայի բանակը չատ աննպաստ կերպով կ'ընդունի Ենի-Եանկ-Իքի անուանումը՝ իբրեւ պատերազմական նախարար, վասն զի այն պաշտօնեաները որոնք պարապ տեղը թոշակ կը ստանան, կը վախնան հիմնական դրութեան փոփոխութենէ։

— Եի-Եանկ-Իք հրաժարեցաւ պատերազմական նախարարութեան պաշտօնէն, անոր յաջորդը՝ Եի-Եանկ-Եան որ ռուսասէր չէ։

Թոքիօ.— Վլատիվոսթոքէն առնուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ նաւային ռուս զինուորներու խումբ մը որ յունուար 9ին ցամաք ելած էր, չափազանց խռովութիւններ է նոյն քաղաքը բնակող ճապոնցիները։ Ռուս զինուորները կիներու պատիւը բռնաբարեր, քանդեր ... եւ տղաք ու ծերեր վիրաւորեր են։ Այդ անկարգութիւնը քանի մը ժամ տեւեր է։ Սպաներ կ'ընկերանային զինուորներուն եւ քաղաքային իշխանութիւններ ալ բնաւ չէին արգիլեր զանոնք։ Ճապոնի լրագիրները կ'ուզեն գիտնալ թէ ինչ պիտի պատահի, երբ պատերազմ ծագի, քանի որ խաղաղութեան առեն այդ տեսակ բաներ կ'ըլլան։ Նոյն թերթերը կը պահանջեն հրաման տալ ճապոնական բոլոր հպատակներուն՝ հեռանալ Սիպերիայէն։

Շանկայ.— Նիւ-Ջուանկ գտնուող թղթակից մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական իշխանութիւնները պաշտօնանկ ըրեր են չինական ծովային մաքսատունէն պաշտօնեայ մը, որուն յաջորդը ուղղակի իրենք անուաներ են։

Բորթ-Արթուր. — (Նիւ-Եորք-Հէրըլտի թղթակիցէն). — Տեսակցեցայ Ալեքսիէվ ծովակալին դիւանագիտական գործակալ Պ. Բլանսոնի հետ, որ ըսաւ թէ ճապոնները անմիտ են եւ կ'ուզեն Քորէան գրաւել, համոզելով աշխարհը որ Ռուսիան է յանցաւորը։ Նոյն պաշտօնատարը յաւելց թէ Ճապոն կ'ուզէ պարտաւորել Ռուսիան որ իր վրայ յարձակի, Քորէայի մէջ տարօրինակ ընթացքովը, բայց Ռուսիա անդրդուելի պիտի մնայ։ Այսուհանդերձ Ռուսիա պիտի կրնայ պատերազմ սկսիլ երբ Մազամփոն գրաւուի, բայց գրաւման այդ լուրը բնաւ հաստատուած չէ։ Որովհետեւ Ռուսիա որոշած է դէպքերուն ընթացքէն առաջնորդուիլ, կարելի չէ գուշակել պատահելիքը։ Սպայ մը ըսաւ ինծի թէ վաղն է որ Բորթ-Արթուրէն դէպի Եալու համբայ պիտի ելլեն զօրային երկրորդ հրետանին, ութ թնդանօթէ բաղկացած եւ սիպերիական 10րդ զօրագունդը։ Ասոնք հաւանօրէն պիտի գրաւեն Վիճուն եւ ռուսական գետ մը պիտի վերածեն Եալուն, Մանչուրիան պաշտպանելու համար ճապոնական արշաւանքին դէմ։ Ռուս սպաները կը զգան Ռուսիոյ բացարձակ մեկուսացումը։ Չինացիներն իսկ վստահութեան արժանի չեն։ Չինացի մը որ Ռուսիոյ համար գաղտնի պաշտօն մը ունէր կատարելիք, յայտարարեց թէ ճապոնները նախամեծար կը համարէ եւ համակիր չէ Ռուսերուն։ Չինական կանոնաւոր զինուորներ, իբրեւ աւազակ ծպտեալ, այս միջոցիս բաւական հոգ կը պատճառեն Ռուսերուն՝ Մանչուրիոյ մէջ։

ՏԷԼՍՈՐ ԱՔՓԱՆ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովի նիստին առթիւ. — Պ. Քոմպի ճառը. — Գերման լրագիրներուն կարծիքը։

Փարիզ, 24 յունուար. — (Թայմզի թղթակիցէն). — Հոս չատ կը խօսուի Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ կատարուած վիճաբանութեանց վրայ՝ Տէլսոր Աքքային վտարման խնդրոյն համար։ Պէտք չէ մոռնալ թէ հոս չատ աղէկ աչքով մը չի նայուիր Պ. Քոմպի նախարարութեան։ Պրէօյց Ցայթունկ կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին բոլոր անդամները, թէ՛ նախարարութեան կուսակից ու թէ հակառակորդ, այն տեսակ ցոյցեր կատարեցին որոնք Ստրազպուրկի արձանին առջեւ տեղի ունեցած էին։ Գոլով նախարարապետ Պ. Քոմպի, ջանացած է մեղմացնել ազգայնականներու եռանդին դէմ, նմանութեան սկզբունքին համեմատ, բայց եղական կերպով չափազանցելով երկրասիրական դեղաչափը։ Պրէօյց Ցայթունկ կը յարէ.

«Ֆրանսական պատասխանատու պետական անձ մը Երեսփ. Ժողովին բեմէն այդքան բացարձակապէս չէ յայտարարած թէ կը հաւատայ փոխարինութեան օգին, եւ եթէ Պ. Տէլքասէ որուն քննամտութիւնը Գերմանիոյ դէմ անվիճելի է, այդքան բացարձակ յայտարարութիւն մը ըրած ըլլար, անոր ուղղակի հետեւանքը պիտի ըլլար ֆրանքօ-գերման դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը։»

Տրուած այդ մեկնութիւններուն նայելով՝ Պ. Քոմպի խօսքերուն իմաստը այն է թէ Ֆրանսայի պաշտօնական հանրապետութիւնը պէտք է հիմնովին ընդունի Ֆրանքֆորթի դաշնադրութիւնը։ Պրէօյց Ցայթունկ կը չարունակէ խօսքը, պաշտպանելով Պ. Ռիպոն որ իր վրայ եռած Ալզասցիներուն նկատմամբ գրել տուած է. — «Մենք այս ինչ տեղը (Գերմանիա)» Պ. Ռիպօ ըսած է թէ Ալզաս օգէն կախուած չէ, եթէ ֆրանսական չէ, պէտք է գերմանական ըլլայ։ Քէօլնի Ֆոլքս Ցայթունկ լրագիրը, կղերական, կ'ըսէ թէ ազգայնականները չատ առաջ գացած են, վասն զի փոխանակ միայն վտարման ընդհանուր պարագաներուն վրայ խօսելու, աշխատած են հաստատել թէ Տէլսոր Աքքան իրապէս Ֆրանսացի երկրասէր մըն էր, եւ թէ զայն վտարող նախարարութիւնը մեղանչած է երկրին չահերուն հանդէպ։ Գերման թերթը կը յարէ թէ ազգայնականները աւելի լաւ արդիւնք մը ձեռք պիտի բերէին, եթէ միայն յիշէին որ օտարազգի ծայրայեղականներ կրնան վանդազան բանախօսութիւններ ընել Ֆրանսայի մէջ, առանց խոչընդոտուելու ֆրանսական իշխանութիւններէն։

— Քէօլնիշէ Ցայթունկի Փարիզի թղթակիցը կը հեռագրէ. — «Առաջին անգամ ըլլալով հանրապետական Ֆրանսա անհրաժեշտ պէտքի մը հանդէպ կը գտնուէր վիճաբանելու Ալզասի հետ իր բարոյական յարաբերութեանց վրայ՝ իբրեւ սկզբունքի խնդիր մը։ Հանրապետական Ֆրանսա ինքն իր վրայ յաղթանակ մը տարաւ, չատ նշանակալից յաղթանակ մը Եւրոպայի յառաջդիմութեան եւ խաղաղութեան համար։ Ծայրայեղ երկրասիրութեամբ եւ անոր անդրադարձնական արդիւնքովը զբաղելով ֆրանսական հանրապետութիւնը ցոյց տուաւ թէ իր պայքարին նպատակը սկզբունքները մինչեւ կը կազմէին հանրապետութեան չահերը եւ մշակութական անկեալ կացութիւնը»։

— Գերման կարծիքներուն այս օրինակները բաւական են ցոյց տալու որ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ կատարուած վիճաբանութիւնները չեն փոխեր կացութիւնը՝ միջազգային յարաբերութեանց տեսակէտով։ Չի կարծուիր որ գերման կղերական թերթերը ուզած ըլլան օգտուիլ այդ առթիւն, բաղդատութիւններ ընելով կաթոլիկ Եկեղեցիին Ֆրանսայի մէջ ունեցած կացութեանը եւ Գերմանիոյ մէջ նոյն Եկեղեցիին ունեցած ազդեցութեանը միջեւ։

ԱՆԳԼԻԱ

Տըվընշայրի դուքսին միացումը ազատականներուն. — Պ. Չէմպըրլէնի մաքսային քաղաքականութիւնը. — Գործաւորական կուսակցութիւնը. — Լինչ գնդապետը. — Նաւ մը ընկղմեր։

Լոնտոն, 25 յուն. — Բէլ Մէլ Կազէթ առած տեղեկութիւնը ի մասին Տըվընշայրի դուքսին միացման ազատական կուսակցութեան, որուն նկատմամբ խուսափողական պատասխան տուած էր դուքսը, հաստատութիւն կը գտնէ այսօր։ Կը յուսացուի որ պաշտօնապէս պիտի ծանուցուի այդ բանը, յառաջիկայ փետր. 3ին լորտ Ռոզպէրիի կողմէ քաղաքապետարանին մէջ տրուելիք հացկերոյթին առթիւ, ուր դուքսը ճառ մը պիտի խօսի։ Սըր Քէմպպէլ Պէներմէն հոն պիտի հանդիպի Լորտ Ռոզպէրիի, որուն հետ վերջնական հաշտութիւն մը պիտի կնքէ։ Այդ հացկերոյթին ներկայ պիտի գտնուին նաեւ Լորտ Կոշըն, Լորտ Ճէյմս օֆ Հէրֆորտ, լորտ Ճորճ Համիլթըն, լորտ Սբէնսըր, Պ. Մորլի։

— Ազատ փոխանակութեան կուսակից միութենականները կը թուին միանալ արմատականներուն հետ՝ ընդդէմ նախարարութեան, որուն վրայ մեծ ազդեցութիւն կը բանեցնէ Պ. Չէմպըրլէն։ Մնաց որ նախարարութիւնը բնաւ յոյս չի դներ միութենականներու աջակցութեան վրայ, որոնք հաւանութիւն չեն յայտներ մաքսային քաղաքականութեան։ Պ. Պալֆուր հրաւիրագիր չէ ղրկած նախարարական կուսակցութենէն երեսփոխան Պ. Ուինսթըն Չըրչիլի, ինչպէս սովորութիւն եղած է ամէն նստաշրջանի բացման առթիւ։ Այդ խզումը առաջ եկած է Պ. Ուինսթըն Չըրչիլի բռնած հակառակ դիրքէն Պ. Չէմպըրլէնի մաքսային ծրագրին նկատմամբ եւ Պ. Պալֆուրի համակիր վերաբերումէն նոյն ծրագրին հանդէպ։ Տնտեսական տեսակէտը հետզհետէ աւելի կարեւորութիւն կը ստանայ քան զուտ քաղաքական տեսակէտը։ Այժմու ընտրական կռիւներուն մէջ նշանակելի է գործաւորական կուսակցութեան յառաջդիմութիւնը, որուն տասներեք ներկայացուցիչները խորհրդարանին մէջ կարգով ու յաջողութեամբ կը գործեն։ Իրենց ազդեցութիւնը գործաւորական աշխատանքներու վրայ, ի յայտ կուգայ նոյն կուսակցութեան նոր հրատարակած թերթի մը հաստատումով, որուն առաջին թիւը պիտի հրատարակուի փետրուար 6ին։ Այդ շաբաթաթերթը, Ուիքլի Թրիպուն, քանի մը միլիոն օրինակ պիտի հրատարակուի, եւ պիտի բաժնուի կուսակցութեան անդամներուն։ Գործաւորական կուսակցութեան յայտագիրն է պայքարիլ Պ. Չէմպըրլէնի մաքսային ծրագիրներուն դէմ։

— Հավասի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ գնդապետ Լինչ, որ մատնութեան համար մահապատժական բանտարկութեան դատապարտուած էր, անցեալ չաբաթ ազատ արձակուեր է, մէկ տարուան բանտարկութենէ յետոյ։ Գնդապետ Լինչ անձնական կատարեալ ազատութիւն պիտի վայելէ, բայց ո՛չ երկրէն պիտի կրնայ հեռանալ եւ ոչ ալ խորհրդարանի անդամ եւ ընտրող ըլլալ։

— Աֆղանիստան չոգենաւը ընկղմեր է Սուաքիմէ յիսուն վեց մղոն հեռուն Կարմիր ծովուն մէջ։ Ասիկա այն չոգենաւն է, որուն նաւապետը մերժած էր օգնութիւն հասցնել Ամիրալ-Կէյսոնի նաւաբեկեալներուն Մաղքամի ծովեզերքին վրայ։

ԻՏԱԼԻԱ

Վենետիկի Պատրիարքութիւնը. — Երկաթուղիներու պետական շահագործման ծրագիրը. — Խորհրդարանականներու գումարում

Հռոմ 25 յունր. — Բլէզանսի եպիսկ. Մոնսէնեօր Սքալապրինի չուզեր ընդունիլ Վենետիկի Պատրիարքութիւնը, որ իրեն կ'առաջարկուի իտալական կառավարութեան ու Վատիկանի կողմէ։ Երկու կողմն ալ համաձայնած էին այդ եկեղեցականին անուանման վրայ, որ ամէնէն նուազ անհաշտ կը համարուի։ Բայց իր թեմացիները չատ թախանձած են որ Մոնսէնեօր Սքալապրինի չհեռանայ իրենց թեմէն, ուստի այս վերջինը գրած է Պապին՝ ուրիշ եկեղեցական մը անուանել իր տեղ։ Մոնսէնեօր Սքալապրինի 1876էն ի վեր Բլէզանսի եպիսկ. է, այն առեն միայն պիտի ընդունի Վենետիկի Պատրիարքութեան պաշտօնը, երբ բացարձակ կերպով ստիպէ Պապը։

— Երկաթուղիները պետութեան կողմէ շահագործուելու ծրագիրը, որուն պատրաստութիւնը աւարտած է հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Թէտէսքոյի կողմէ, Երեսփ. Ժողովի դիւանին պիտի ներկայացուի նստաշրջանը բացուելուն պէս։ Կ'ըսուի թէ այդ ծրագրին ամէնէն կարեւոր տրամադրութիւններէն մէկը սա է. պետութեան կողմէ շահագործուելու պարագային՝ երկաթուղիի պաշտօնեաները պիտի ըլլան պաշտօնեաներ։

— Երէկ, Թուրինոյի մէջ տեղի ունեցաւ խորհրդարանական գումարում մը. 123 երեսփոխաններ եւ բազմաթիւ ծերակուտականներ ներկայ էին։ Քաղաքականութեամբ, ելմտական եւ ընկերական խնդիրներով պիտի զբաղի այս գումարումը, որուն բուն նպատակն է ի մի ձուլել երկրին ուժերը, ընկերվարական եւ ուրիշ կուսակցութեանց դիմադրելու համար։ Այս գաղափարին համամիտ չեն իտալական մամուլին եւ նոյն իսկ նախարարութեան մեծամասնութիւնը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Պրայընի յայտարարութիւնը. — Իր կուսակիցները. — Հրդեհ Չիքակոյի մէջ. — Ողողումներ ու իր պատճառած վնասները։

Ուաշինկթըն, 25 յուն. — Պ. Պրայընի յայտարարութիւնը՝ արծաթի դրութիւնը ջատագովող, յաջողութիւն չգտաւ ռամկավարական կուսակցութեան մէջ։ Խորհրդարանին այն հարիւր երկու անդամները, որոնք արծաթի մետաղի դրութեան կուսակից են, Նիւ-Եորք-Հէրըլտի լրաբերներուն կողմէ հարցաքննուեր են. անոնցմէ վաթսունը չորս հակառակ են Պ. Պրայընի տեսութեան, երեսունը չորսը կարծիք չեն յայտներ, իսկ չորս հոգի միայն կուսակից են ազատօրէն արծաթ դրամ կտրուելուն։ Արծաթ արտադրող նահանգներու ներկայացուցիչներն անգամ համամիտ չեն Պ. Պրայընի։

— Չիքակոյի մէջ պատահած նոր հրդեհ մը յուզման մատնեց քաղքին բնակչութիւնը։ Այս անգամ ալ հրդեհը մեծ համեմատութիւններ պիտի առնէր Իրոքուա թատրոնին պէս, որուն մօտ ծագեցաւ։ Մասնական տաճարին հինգերորդ յարկէն սկսաւ հրդեհը։ Շէնքը քսան յարկէ կը բաղկանար եւ իր մէջ կը պարունակէր գրասենեակներ, վաճառատուներ, փոքր քաղաքի մը բնակչութեամբ։ Խուճապ մը առաջ եկաւ չէնքին չորս հազար բնակիչներուն մէջ։ Սանդուխներուն մուտքը գոցուած էր մուխէն։ Բարեբախտաբար, տասնըչորս վերելակները կրցին պէտք եղած կանոնաւորութեամբ գործել եւ երկու քառորդի մէջ պարպել չէնքին բնակիչները։ Հակառակ տիրող խուճապին, երկու ծանր արկածներ միայն պատահեցան։ Հրդեհը, որ ուխտատեղի մը մէջ դիպուածական պայթումէ մը առաջ եկած էր, չուտով մարեցաւ, չնորհիւ ամէն կողմէ եղած ջանքերուն։

— Գետակներու աճումը Օհիոյի աւազանին մէջ, կը չարունակէ։ Բիդսպուրկի մէջ երեսուն ոտքէն աւելի բարձրացած է։ Նիւ-Եորքի արեւմտեան մասին եւ Նիւ-Ճըրզիի ու Բէնսիլվանիոյ մէջ երկաթուղիներու երթեւեկը խանգարուած է ողողումներուն պատճառաւ, որոնք քշած տարած են կամուրջները։ Պալթիմորի, Օհայոյի ու Բէնսիլվանիոյ երկաթուղիները ծածկուած են քանի մը ոտք բարձրութեամբ ջուրի զանգուածներով, Շուլքիլ գետակին մերձակայքը, որ այս առաւօտ եօթը ոտքի յանկարծական աճեցում մը ունեցաւ։ Կառախումբ մը կանգ առեր է Կլատմէրի (Նիլէյնտի) մէջ։ Նաւակներու միջոցաւ ազատուեր են ուղեւորները։ Մանաւանդ մերձակայքը գտնուող 16 մեծ գործարաններ փակ մնալու դատապարտուեր են։ Բիդսպուրկի մէջ, քարափները եզերող տուները ողողուած են։ Շատ բուռն հոսանքը կը սպառնայ քշել տանիլ տափանաւերը, նաւամիջեւ չոգենաւերը ու կամուրջները։ Ոստիկանները նաւակներ նստած, օգնութեան կը հասնին բնակիչներուն։ Չորս անձեր խեղդուեր են, Տարբովիլի կամուրջը քշուած ըլլալով ջուրերէն։ Նիւթական վնասը հինգ միլիոն ֆրանք կը հաշուուի։

ԱԼԷԶՈՒՆՏԻ ԱՂԷՏԸ

Նորվեկեան նաւահանգիստի մը հրդեհը. — Ականատեսի մը պատմութիւնը. — Սրտաճմլիկ մանրամասնութիւններ։

Լոնտոն 25 յուն. — Տէյլի Էքսբրէսի Պէրկէնի թղթակիցը կը հեռագրէ տեսակցութիւն մը զոր ունեցած է Ալէզունտի վաճառականներէն մէկին հետ։ Այս վերջինը ներկայ գտնուեր է հրդեհին բոլոր երեւոյթներուն եւ մեծ դժուարութեամբ ազատեր է մագերուն մէջ այդ արկէն։ Ահաւասիկ այդ վաճառականին պատմութիւնը. — «Գիշերուան քանի մէջ էր, երբ յանկարծ արթնցայ աներեւոյթ լոյսէ մը, որ սենեակս կը լուսաւորէր, նաեւ սուր ճիչերէ որոնք դուրսէն կուգային, եւ պատուհաններուն ապակիներուն ճարճատիւնէն։ Կինս ու ես անկողինէն ելանք, ճիչդ ժամակալն էր. մեր զաւակները թեւերնուս մէջ առած սկսանք սանդուխէն վար խոյանալ՝ հեղձուցիչ մուխի մը մէջէն։ Դուրսը փողոցը լեցուած էր մարդերով որոնք կիսամերկ կը փախչէին անարգել ու խելացնոր։ Հովը մեծ սաստկութեամբ կը փչէր, այնքան չատ էր ցուրտը որ կը սառէինք։ Կիներ, տղաք եւ նոյն իսկ այրեր կը հեծկլտային։ Երկու սպասաւորներս տեսած չըլլալով՝ նորէն տուն դարձայ, որ բոցերու մէջ էր։ Սանդուխին վրայ գտայ զանոնք կէս մը խեղդուած, կ'աշխատէին իրենց գոյքերը ազատելու։ Դուրս մղեցի զանոնք, բայց քիչ մը ետեւնուս դուրս ելան։ Դժնդակ ճամբայ մը կտրեցինք մինչեւ որ հասանք այն տեղը, ուր կը կարծէինք թէ ապահով պիտի ըլլայինք։ Փոքր տան մը տէրերը հագուստներ տուին մեզի։ Քանի մը վայրկեան հանգչելէ ետքը հոնկէ ալ պարտաւորուեցանք փախչիլ, վասն զի մեր ապաստանած տունն ալ բռնկած էր։ Նորէն անցանք երկու կողմէն բոցերով պաշարուած փողոցներէ, վասն զի ճեռնակիրները ուզելով ազատել իրենց գոյքերը՝ կարասիները, փողոցներուն երկու կողմերը չարած էին, այդ գոյքերը ու կարասիներն էին որ կ'այրէին։ Վերջապէս հասանք հեռաւոր տեղ մը, ուր քանի մը տուներ կային՝ փախստականներով լեցուած։ Պարտաւորուած էինք դուրս կենալ, դողդղալով սոսկալի ցուրտէն որ մեր մարմինէն ներս թափանցած էր։ Այդ ողորմելի վիճակին մէջ, հազարաւոր ուրիշ թշուառներու հետ անցուցինք ժամեր որոնք դարերու չափ տեւեցին։ Առտուն ընդունուեցանք չոգենաւի մը մէջ որ ապաստանելու տեղ մը տուաւ մեզ։»

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Սոսկալի տեսարան մը. — Երիտասարդ մը որ իր նշանածը կը սպաննէ. — Ինքնասպանութիւն։

Փարիզ, 25 յունուար. — Այս գիշեր Լաբէրոալ փողոցին մէջ սոսկալի ոճիր մը գործուեցաւ։ Երիտասարդ մը՝ Պ. Հանրի Մէնկասոն, 25 տարեկան, սպաննեց իր նշանածը՝ Օր. Մարի Պոնէ, 17 տարեկան։ Երիտասարդը յետոյ անձնասպան եղաւ։ Երկու երիտասարդները հինգչաբթի օ. ը պիտի ամուսնանային թաղապետական 16րդ չրջանակին մէջ։ Նշանախօսութեան տեղեկը երէկ տրուած էր։ Ազգականներուն տանն վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ Պ. Մէնկասոնի եւ Օր. Պոնէի միջեւ. այս վերջինը սովորականէն աւելի ջղագրգռուած վիճակի մէջ էր։ Իր նշանածին մէկ դիտողութենէն սրտմտեցաւ։ Սեղանէն ետքն ալ երկու խօսեցեալները բաւական ջերմ վիճաբանութիւն մը ունեցան։ Կէս գիշերին Պ. Մէնկասոն Օր. Պոնէի հետ մեկնեցաւ՝ զայն տունը տանելու համար։ Ճամբան չարունակուեցաւ վիճաբանութիւնը։ Երբ Լաբէրոալ փողոցը ժամանեցին, երիտասարդը ըսաւ թէ քանի որ մինչ զիրար պիտի մեղադրեն, ուրեմն աւելի լաւ է որ չամուսնանան, եւ «Մնաս բարով Մարի, ալ զիս պիտի չտեսնես» ըսելով մեկնեցաւ, սակայն միտքը փոխելով յանկարծ վերադարձաւ։ Օր. Պոնէ իր տանը դուռնէն ներս մտնելու վրայ էր, երբ այդ միջոցին Մէնկասոն ռէվոլվէր մը հանեց գրպանէն եւ երկու անգամ կրակ ըրաւ իր նշանածին վրայ, որ ճիչ մը արձակելով գետին ինկաւ։ Գրեթէ իսկոյն երրորդ պայթում մը լսուեցաւ. երիտասարդը հնագէնը իր սիրտին պարպած էր։ Անցորդները հոն փութալով երկու վիրաւորները վերցուցին եւ անմիջապէս բժիշկ բերին, սակայն չատ ուշ էր, վասն զի Պ. Մէնկասոն ու Օր. Պոնէ մեռած էին։ Երկուքն ալ լաւ հանգամանք մը կը վայելէին եւ տարիէ մը ի վեր է որ զիրար կը ճանչնային։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — Օսմ. Կայս. Պանքան մրցման կը դնէ հինգ պաշտօններ, Պոլսոյ կամ գաւառի իր գրասենեակներուն համար։ Քննութեան նիւթերը հետեւեալներն են. —

Առեւտրական եւ վարչական թղթակցութիւն՝ Ֆրանսերէն կամ Անգլիերէն։

Ընտրելիներուն խօսած կամ գրած լեզուները, եւ մանաւորապէս Թուրքերէնը։

Տարրերք թուաբանութեան, առեւտրական օրէնսգիտութեան եւ առեւտրական աշխարհագրութեան։

Տոկոսի եւ դրամազեղչի հաշիւներ. փոխանակագրի գործեր։

Արպիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթղթերու գնում եւ վաճառում։

Մրցման ընդունուելու համար, ընտրելիները իրենց խնդրանքին հետ մէկտեղ, պէտք է ներկայացնեն լաւագոյն երաշխաւորութիւններ ու յանձնարարութիւններ։ Օսմ. Կայս. Պանքան իրեն կը վերապահէ որոշել մրցման ընդունուելու բոլոր պայմանները։

Մրցման մասնակցիլ փափաքողները պէտք է ըլլան առնուազն 16 եւ առաւելն 30 տարեկան։

Մրցումը պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ ամսոյ միջոցին։ Մրցման ընդունուողներուն՝ յառաջիկային անձնապէս ծանուցագիր մը պիտի ղրկուի, որոշ թուականը ծանուցանելու համար։

Ընտրելիներէն կը խնդրուի անձամբ ներկայանալ Պանքային մատենադարանի դիւանը՝ արձանագրութեան համար, մինչեւ փետր. 29 (Ն. Տ.), բացի կիրակի եւ տօնական օրերէն, ամէն օր կէս օրէն ետք ժամ մէկէն մինչեւ 4½։

Մինչեւ այսօր պաշտօնի համար եղած խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։

Կ. Պոլիս, 2/15 յունուար 1904

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Տէրսիմի կառավարիչ անուանուեցաւ Պէրութի գաղթականներու զետեղման նախկին պաշտօնեայ Մուսա Ճէլալ պէյ։

—Վանայ նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Հօրան գաւառին թղթակցութեանց տեսուչ Թահիր պէյ։ Մանաստըրի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Պասրայի նահանգին մէքթուպճի Սատըք էֆ., որուն յաջորդեց Լաթաքիոյ թղթակցութեանց տեսուչ Սուպհի էֆ.։

—Մանաստըրի ու Գոսովայի նահանգաց ելմտական քննիչ անուանուեցաւ Մանաստըրի նահանգին տէֆթէրտար Ճէմալ պէյ, որուն յաջորդեց Շքոտրայի նահանգին տէֆթէրտար Հիլմի էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Մանաստըրի նահանգի հաշուակալութեան միւմէյիզ Համտի էֆ.։

—Այտընի նահանգին Պոզտողան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ուրլայի գաւառակին նախորդ գայմագամ Ճէմալ պէյ։

—Միւթէմայիզի ատեան տրուեցաւ Թաղապետութեան Դ. չրջանակին ելմտական պաշտօնեայ Նուրի էֆ.ի ու բժիշկ Բեդրոսքի էֆ.ի եւ Այտընի նահանգի թարգման Ֆուատ պէյի։ Սալիսէի ատեան՝ արքունի կալուածներու երկրագործական քննիչ Հէրման էֆ.ի։

— Ատանայի նահանգին կրթական տնօրէն անուանուեցաւ Խարբերդի նահանգին կրթական տնօրէն Սպահիլյէրիմ էֆ., որուն յաջորդեց Ատանայի նահանգին կրթական տնօրէն Ֆէյզի էֆ.։

— Պիթլիսի նահանգին Սասուն գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Խնուսի Սէլայի նախորդ նայիպ Մահմուտ Հօրմանի էֆ.։ Տրապիզոնի նահանգին Լազ գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Մէնուկեթի նախորդ նայիպ Մուսթաֆա Ֆերիտ էֆ.։

— Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանչան արուեցաւ Թաղապետութեան Դ. չրջանակին ելմտական պաշտօնեայ Նուրի էֆ.ի։

ԻՍԼԱՄ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

— Թուրք թերթերու այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական ծանուցումը հրատարակուած է.

«Նկատելով որ իսլամական կրօնքի տրամադրութեանց համաձայն իգական սեռը պէտք է ծածկուած ըլլայ, նկատելով որ այդ հրամանին համաձայն որուն կիրառումը անհրաժեշտ է, իսլամ կիները պարտաւոր են «ֆէրաճէ» ու «չարչաֆ» հագնիլ, նկատելով որ ասոնք ծածկուելու կանոնին հակառակ ձեւի մը վերածած են այդ հագուստները՝ այսինքն «չարչաֆ»ները պարզ պատմուճանի ձեւ մը կը տրուի, «ֆէրաճէ»ներն ալ առանց թեւի ու վերարկուի ձեւով մը չինուին, «եաշմաք»ներն ալ չատ նուրբ ու մազերը ամբողջովին ցոյց տալու աստիճան կը գործածուին, կիներէ ոմանք ալ «ֆէրաճէ»ի տեղ կապա, զինուորներու սպաներուն բաճկոններուն նման բաճկոն ու մանթօ կը հագնին, նկատելով որ ծածկուելու ժամանակը հասած չափազանց ազդեցիկներ բարոյական տարաձայնութիւն մը կը պատճառէ, նկատելով որ բնաւ ներելի չէ չարունակել իսլամական պահանջումներուն չյարգուող այդ վիճակը, հետեւաբար կայսերական հրաման մը հրամայեց բոլորովին արգիլել զայն։ Ուստի կը ծանուցուի թէ պաշտօնական պաշտօնեաներուն հարկ եղած զգուշութիւնը եղած է, որպէսզի երբ ստոյգ միջոցներով հաստատուի թէ իսլամ կիներ իսլամական թաղերուն եւ փողոցներուն անհամապատասխան հագուստով կը պտտին, պառնքով ու հագուստով կը պատժուին անոնց հայրերուն, այրերուն եւ եղբայրներուն նկատմամբ պատժական տրամադրութեանց համար գործադրուին։»

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ն. Տ. Ֆ... ծանուցուեցաւ թէ քաղաքապետութեան պաշտօնարանը գտնուած հանգանակութեան գումարէն երկու հազար ոսկի պէտք տրուի չինելու եւ նորոգելու այն տուներն ու նախարաններն որոնք Ռումէլիի նահանգաց մէջ վերջին չփոթութեանց պատճառաւ այրած ըլլալով, տակաւին չինուած կամ նորոգուած չէին։ Նաեւ այդ գումարը պիտի յատկացուէր կարօտներու ապրուստին։ Այրած տուներու մեծ մասը չինուած ըլլալով, միւսները տակաւին չինուած չըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց թէ՛ այդ տուները հետզհետէ չինելու եւ թէ կարօտներու պէտքերը հոգալու համար քաղաքապետութիւնը ուրիշ գումար մը տայ, ելմտական գանձէն ալ եօթը հազար ոսկի։

— Սէլէզի այս կողմի Գորքնա գիւղէն Պուլկարներու փախչողներէն Բոնոթան խէն Կէօրկի զգեցեր ու վերադարձեր է։

— Բալգէքի փախստականներէն մէկ վերադարձած ըլլալով, հարկ եղած գործողութիւնը կատարուեր է։

— Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, որուն Սէլանիկ ժամանած ըլլալը ծանուցուեցաւ, փութով ձեռնարկած է տրուած որոշումներուն գործադրութեանը նոյն նահանգին մէջ։ Նախ պիտի կատարուի ոստիկան-զինուորներուն կազմակերպութիւնը, որուն համար յանձնաժողով կազմուած է, անոր պիտի մասնակցի ոստիկանութեան քննիչ Լէօն Պօյօ պէյ, եւ պիտի կատարուի ոստիկաններու կազմակերպութիւնը։ Պարզ ոստիկաններ 300 ղր. ամսաթոշակ պիտի ստանան, Գ. կարգի գումիսէրները՝ 500, Բ. կարգի 750 եւ Ա. կարգի՝ հազար։

— Հիւսէին Հիլմի փաշա փոխադարձ այցելութիւն տուեր է օտար տէրութեանց հիւպատոսներուն որոնք բարի գալուստ մաղթած էին իրեն։

— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց պատուանշաններ ու շքադրամներ շնորհել Գ. զօրաբանակին 71րդ գունդին Գ. վաշտին սպաներուն եւ զինուորներուն որոնք բարւոք ծառայութիւններ մատուցած են աւազակներ հալածելու եւ նուաճելու մասին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ ու Ռուսաստանի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ԷՆԿԻՒՐԻՒՆ կը հեռագրեն թէ կուսակալ Ճէվատ պէյ որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքիներ է։

«ԷԼԼԻՏԱ» մարզարան-մարտանաւին հրամանատարը, երկրորդ նաւապետը, բժիշկը եւ տասը նաւային ուսանողներ, երէկ առտու, Րումէլի Հիսար գացին իրենց հիւրամեծարին՝ կայս. Թիկնապահ Մուսթաֆա պէյի բնակարանը, ուր թէյի սեղան մը տրուեցաւ։ Ցետոյ շոգեմակոյկով մինչեւ Պէօյիւքտէրէ պտոյտ մը կատարեցին։

— Ելլիտայի հրամանատարը ու բժիշկը, երէկ ժամ 8ին, գացին տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցը, ուր ընդունուեցան բժշկապետ Իպրահիմ փաշայի եւ միւս բժիշկներուն կողմէ։ Հիւրերը այցելեցին հիւանդանոցին ամէն կողմերը, որուն կատարելագործեալ ու զարգացեալ վիճակը դրուատեցին. նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց եղած սիրալիր ընդունելութեան համար։ Ցետոյ բժշկապետին յարկը առաջնորդուելով, հոն թէյով ու սիկառէթով պատուասիրուեցան։ Այդ այցելութեան պահուն թէ՝ հիւրերուն եւ թէ հիւանդանոցին բժիշկներուն լուսանկարները առնուեցան։

— Շուէտցի հիւրերը ապա Պոլսոյ կողմը անցան եւ Ենիչէրիներու ցուցահանդէսը այցելելէ ետքը իրենց նաւը վերադարձան։

— Ելլիտայի հրամանատարը, սպաները եւ նաւային ուսանողները, այսօր, ներկայ պիտի գտնուին Սէլամլըքի արարողութեան։

ՄԱՂԿԱԽՏԸ. — Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդը խորհրդակցութիւններ կատարեց Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն զանազան թաղերը երեւան ելած ծաղկախտին առաջքը առնելու միջոցներուն վրայ։ Խորհուրդին բոլոր անդամները ցաւ յայտնեցին սա պարագային վրայ թէ ներկայ տարուան վերջին ամիսներուն ծաղկախտը 45-50 մահեր պատճառած է, մինչդեռ նախորդ տարիներու մէջ այդ թիւը 5-10 չէր անցներ։ Խորհուրդին անդամներէն մէկը առաջարկեց որ պատուաստը առանց բացառութեան պարտաւորիչ ըլլայ եւ հինգ տարին անգամ մը վերանորոգուի։ Խորհուրդը այդ մասին խորհրդակցելէ ետքը, որոշեց որ Թաղապետական շրջանակաց մէջ պատուաստի վերանորոգումը պարտաւորիչ ըլլայ։ Այդ որոշումը մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ, ու զինուորական կցորդ Շիւքրի փաշա յուն. 12/25ին ներկայ գտնուեր են Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսին կողմէ տրուած սեղանին։

ՄԱԽՍՈՒՍԻԻ վարչութեան առաջին ճարտարագէտ Պ. Տալմասի պաշտօնավարութեան պայմանագրութիւնը պիտի վերանորոգուի՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն, վասն զի անոր մատուցած բարւոք ծառայութիւնները բարձրագոյն գնահատման արժանացած են։

ՍԿԻՒՊԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ. — Ցունաց Պատրիարքարանին Սինոդը, երէկ, երկար վիճաբանութենէ մը ետքը, ձեռնարկեց Սկիւպի նոր մետրապոլիտին ընտրութեանը, պաշտօն մը որ թափուր մնացած էր Տ. Ֆիրմիլիանի մահուամբ։ Երեք ընտրելիներ կային՝ Տէպրէյի ու Վէլէսայի մետրապոլիտ Տ. Բոլիքարբոս, Զաթալճայի ու Չէքմէճէի եպիսկոպոս Տ. Եոաքիմ եւ սերպ վարդապետ Տ. Սէպասթիէն Տէպէրքովիչ։ Սինոդին անդամները Ֆէնէրի մայր եկեղեցին իջան, ուր աղօթքներ կատարուելէ ետքը ձեռնարկուեցաւ քուէարկութեան։ Տ. Սէպաստիան Տէպէրքովիչ ընտրուեցաւ վեց ձայնով։ Սկիւպի նորընտիր մետրապոլիտը ծնած է Բըրիզրէնտ գաւառին մէջ. երեսուն երկու տարեկան է. ուսումը առած է Բրիզրէնտի կղերական վարժարանին եւ Հէյպէլի աստուածաբանական վարժարանին մէջ. 1902ին աստուածաբանական տոքթորի վկայական առած է։ Մօտերս եպիսկոպոս պիտի ձեռնադրուի։

ՍԸՎԱՍԻ կուսակալութիւնը հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ծրագիր մը ներկայացուցած նահանգին խճուղիները եւայլն միշտ լաւ ու կանոնաւոր վիճակի մէջ պահելու համար։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆԸ. — Ինչպէս յայտնի է, զինուորական ծառայութիւնը 20 տարի է Թուրքիոյ մէջ — 6 տարին՝ գործօն բանակին մէջ (3 տարին դրօշի ներքեւ եւ 3 տարին գործօն բանակի պահեստի մասին մէջ) 8 տարին րէտիֆներու մէջ, եւ 6 տարին «Մուսթահֆըզ»։ Որովհետեւ գործօն բանակին պահեստի մասը յաճախ անբաւական է պատերազմի ատեն, միշտ պէտք տեսնուած է անոր համար նոր զինուորներու եւ րէտիֆներու գունդերուն դիմել։ Իսկ րէտիֆներու գունդերը իրենց կարգին կ'ամբողջացուին «Մուսթահֆըզ» զօրքերով։ Այս պարագան դարմանելու համար Կայս. Իրատէ մը հետեւեալ կերպով կը տրամադրէ զինուորական ծառայութիւնը. — Զինուորները երեք տարի պիտի անցընեն դրօշի ներքեւ, որմէ ետքը իրենց ծննդավայրը պիտի ղրկուին, ուր վեց տարի անոնք մաս պիտի կազմեն գործօն բանակին պահեստի ճիւղին. ինը տարի մաս պիտի կազմեն վաշտերու եւ վերջապէս ինը տարի ալ «մուսթահֆըզ»ներու։ Այնպէս որ ի պահանջել յարկին դրօշի ներքեւ պիտի կրնան կոչուիլ այնքան պահեստի զինուորներ որքան պէտք է լրացնելու համար գործօն վաշտերը։ Պատերազմի ատեն գործօն բանակին պահեստի զինուորները՝ դրօշի ներքեւ պիտի կոչուին եւ անկէ զատ, «մուսթահֆըզ»ները րէտիֆներու երկրորդ գունդին մէջ պիտի մտցուին, եւ վաշտեր պիտի կազմուին՝ ինչպէս առաջին գունդին րէտիֆները։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Սոֆիայի զինուորական վարժարանին ներքին տեսուչ գնդ-գնդապետ Թոնոթանդին Բեդրով քանի մը օր առաջ անձնասպան եղեր է րէվոլվէրով։ Կ'ըսուի թէ ականջի անդարմանելի հիւանդութիւն մը պատճառ եղած է այդ յուսահատ վիճակին։

— Պուլկար պանքան նոր պանքատոմսեր շրջաբերութեան հանելով հիները պիտի հաւաքէ. վասն զի այդ վերջիններուն թէ՝ թուղթերը լաւ չեն եւ թէ դիւրաւ ալ կրնան կեղծուիլ։

— Պէլկրատի պուլկարական գործակատար Պ. Վէլիչքով հանգստեան պիտի կոչուի, եւ անոր պիտի յաջորդէ Չէթինէի գործակատար Պ. Թոնսթանթինովիչ։

— Սոֆիայի Թաղապետական ժողովը լուծուած է. այդ ժողովին պաշտօնը պիտի յանձնուի երեք հոգիէ բաղկացած Խորհուրդի մը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ. — Մինչեւ յուն. 12 Հիճազ ժամանած իսլամ ուխտաւորներուն թիւն է 50,349։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանը, առջի գիշեր սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Շաքիր զօրավարը ու օգնականը Սվիրսքի զնդապետը եւ դեսպանատան պաշտօնեաները։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Հռոմէն կը գրեն թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը առաջին կարգի դեսպանութեան աստիճան տուած է Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան տի Մալասբինա մարքիզին։

ՈՍԿԻՒՏԱՐԻ շոգենաւերու վարչութեան հաշիւները քննող յանձնաժողովը, կ'ըսէ Մալիմաթ, Այվանսէրայի գործարանը երթալով, իրեղէններու հին ու նոր տոմարները բաղդատելով բացեր գտեր է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ Ճոն Նորիսըն շոգենաւը որ ընդհարումէն ետքը խրեցաւ Ախըրգաբուի առջեւ, ազատելու յոյս կայ գերման Ընկերութեան մը կողմէ՝ Պերքիլեա շոգենաւուն միջոցաւ։

ԷՐԹՕՂՐՈՒԼԻ նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Րաիֆ փաշայի ամսականը 1300 ղրուշ յատկացուեցաւ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ՊԷՅՔՕԶԻ մօտերը, երէկ իրիկուն, ժամ 11ին խրեցաւ իտալական շոգենաւ մը որ Սեւ Ծով կ'երթար. սակայն քիչ ետքը ազատուելով մօտ տեղ մը խարիսխ նետեց, յատակը քննելու համար։ Այդ շոգենաւը պարապ էր եւ ածուխ բեռցնելու կ'երթար։

ԲԷՕԹԱՀԻՈՅ մէջ Կեօճէ Դըմըք կալուածին պետ Օկուր էֆ. մօտակայ գետի մը վրայ, որ սառած էր, քալած ատեն սառոյցները կոտրելով ջուրին մէջ ինկեր ու խեղդուեր է։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՀՐԵԱՆ. — Պոլսեցու Հանի Իսա Թոզը բնակող խուրդավաճառ Մէրքամո ժամանակէ մը ի վեր կարօտ վիճակ մը ունէր։ Առջի գիշերը իր կնոջ հետ բաւական խօսակցեցաւ յուսահատօրէն։ Առաւօտ կինը երբ արթնցաւ էրիկը չկար։ Չորս կողմ փնտռեց եւ կարգ մը նշաններէ հասկցաւ թէ ջրհորը ինկած է. ականատես պատաղ։ Ոստիկանները փութալով Մէրքամոյի դիակը գտան ջրհորէն. յուսահատութենէն անձնասպան եղած էր։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ

Պ. Մամէրոնի խումբը իր առաջին ներկայացումը կու տայ այս գիշեր Բերայի Սիւքին մէջ։ Օթեակները մեծ մասով գրաւուած են արդէն։ Ներկայացումը պիտի սկսի ժամ 9ին (Ր. Ե.) խումբին ամբողջ արուեստագէտներուն մասնակցութեամբ խաղով մը որ հանդիսականներուն առիթ պիտի տայ գաղափար մը մը կազմելու ամբողջութեանը վրայ։

Պ. ՍԱԼԱՒ ՓԱՐԱՀԱՆԴԻՍԸ

Դեկտ. 11 (Ր. Թ.) հինգշաբթի գիշեր Թէփէ-Պաշըի թատրոնին մէջ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ստորագրեալս մասնաւոր պարտք մը կը համարիմ հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել Օսմանեան ապահովագրական Ընկերութեան, միանգամայն չմոռնալով յիշել ընկերութեան Ատենադպիր գործակալ Անդրանիկ էֆ. Կէնճեանը, որուն ձեռամբ ապահովագրուած շէնքիս մէջ ամսոյս 3ի գիշերը ծագած հրդեհի հետեւանքով եղած կարեւոր գումարի մը հասած վնասները ամբողջապէս ընդունելով ամբողջական հատուցում ըրաւ։

Յիշեալ ապահովագրութեանս համար ապահովագիր անգամ եկած չըլլալով հանդերձ, Օսմ. ապահովագր. ընկ. Ընկերութեան կողմէ հեռագրաւ տրուած արտօնութեան վրայ՝ առանց թղթակցութեան անմիջական, օրինական գործողութիւն. Ներուն կատարուիլը որչափ դիւրամատչելի ապահովագրուողներուն համար, նոյնչափ եւ աւելի պատուաբեր ապացոյց մըն է յիշեալ ընկերութեան Ատենադպիր գործակալ Անդրանիկ էֆ. Կէնճեանի գործունէութեանը։

Ատաբազար Ց. Կ. ԲԷՕՍԷՕՂԼՈՒԵԱՆ
12 յուն. 1904

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը հրաւիրուած է Պատարագ մատուցանել յառաջիկայ կիրակի Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, ուր տօնախմբութիւնը թէեւ մինչեւ ցարդ Հոգեգալստեան կիրակի օրը կը կատարուէր, բայց Թաղ. Խորհրդոյ կարգադրութեամբ եւ պատրիարքական արտօնութեամբ որոշուեր է այսուհետեւ կատարել Ս. Ծննդեան Ութօրէից յաջորդող կիրակին, ըստ որում մեծագոյն մասամբ Բերացիները օդափոխութեան գացած կ'ըլլան ամառը։

—Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ Ս. Ծնունդի տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուած չըլլալով Ս. Պատրիարքին, եւ հիւանդութեան պատճառաւ թարգմանն ալ ղրկած չըլլալով, երէկ, կէս օրէն առաջ Ս. Պատրիարքին Բերայի բնակարանը գնաց եւ շնորհաւորեց Ս. Ծնունդի տօնը՝ Ն. Սրբազնութեան։

— Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպսկ. Դուրեան յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս պիտի գայ։

—Բղիի Առաջն. փոխանորդ Տ. Երուանդ Վ. Փերտահճեան Բղի հասնիլը հեռագրաւ ծանուցած է Պատրիարքարան։

—Տրապիզոնի Գաւառ. Ժողովոյ ատենապետը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Ս. Պատրիարքին.—

«Մեր առաջնորդին հրաժարեցուցումը Գաւառ. Ժողովին մեծամասնութեան քուէով որոշուեցաւ։ Յանուն հասարակութեան կը խնդրեմ որ առաջնորդական գործերը վարելու կարող Պատր. Փոխանորդ մը ղրկէք անմիջապէս»։

—Մուշի մէջ գտնուած մէկ քանի կարօտ ընտանիքներու բաշխուելու համար Պատրիարքարանէն 30 ոսկի ղրկուած էր՝ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գիւտ Ծ. Վ. այդ դրամները բաշխած ըլլալով կարօտեալներուն, շնորհակալութիւն յայտներ է Կեդր. Վարչութեան ցոյց տուած այս հոգածութեանը համար։

—Բարիզէն կը հաղորդեն թէ ընդհ. հիւանդանոցներու մրցումին մէջ, որուն կը մասնակցէին զանազան ազգէ մրցականներ, երկու հայ երիտասարդ բժիշկներ եւս կարեւոր յաջողութիւններ գտած են։ Կ. Պոլսեցի Պ. Մ. Եղմէքճեան՝ Շարիթէ հիւանդանոցին Externe ընդունուեր է, եւ Կեսարացի Տօքթ. Հ. Թամբարեան նոյն հիւանդանոցին օգնական բժիշկ (assistant) ընդունուելով, Պրօֆ. Թիլլոյի կողմէ շնորհաւորուելու պատիւը ունեցեր է։

—Շուշիի Թեմական դպրոցը Զարքէն արտօնութեամբ եւ նախարարական հրամանագրով բոլորովին փակուեր է այն պատճառով որ ներքին գործոց նախարար Պ. տը Պլէվէ անգոհացուցիչ գտեր է նոյն դպրոցի ընթացքը, որուն [illegible] մէկ քանին կալուածներու գրաւման գործողութիւնը չէին դիւրացուցեր։ Ծխականները օրինազանց ճանչցուելով տեղական իշխանութեան կողմէ, ըստ այնմ տեղեկագրեր է Բեդերսպուրկ։

—Թիֆլիզի մէջ հայերէն երկու թերթեր դադարման դատապարտուած էին։ Ատոնցմէ մէկուն դադարման երկամսեայ պայմանաժամը լրացած ըլլալով, յունվար 15ին վերսկսեր է հրատարակուիլ, իսկ միւս թերթը, որուն խմբագիրը դատական գործով հարցաքննութեան ենթարկուեր է, տակաւին դադրած կը մնայ։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդին խնդրանաց վրայ եւ Ս. Պատրիարքին արտօնութեամբ տեղւոյն քարոզիչ կարգըւած է Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան։

—Սեբաստիոյ կուսակալութեան մէջ գտնուած Սարմուսագլը գիւղին եկեղեցւոյն եւ վարժարանին շինութեան կայս. հրամանը շնորհուած է։

—Ցաւով կ'իմանանք թէ Ց. Դուրգէն էֆ. մարմնոյն ձախ կողմէն կաթուած ունեցեր է։

— Պարտիզակէն կը գրեն մեզ. — «Անցեալ շաբաթ իրիկուն տեղւոյս Հայ Համքարանոց Նորակառոյց շէնքին մէջ տեղի ունեցաւ Պարտիզակի հայ երիտասարդութեան կողմէ ներկայացում մը ի նպաստ Ջրհանկրոց։ Ներկայացումն էր՝ Հնդկաստանի Գաղտնիքը զգայուն եւ յուզիչ ողբերգութիւնը, որ մեծ յափշտակութեամբ ունկնդրուեցաւ եւ խոր տպաւորութիւն մը թողուց երկսեռ բազմութեան մը վրայ, որոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ Թուրք պաշտօնէութիւնը։ Հանդէսին աւելի փայլ տուաւ ջութակահար Պ. Տիգրան Անդրէասեան, որ Վէպէրի եւ Մոցարտի դասական կտորներու նուագերգութեամբ ներկաներուն հիացումը գրաւեց։ Երիտասարդ արուեստագէտը քիչ ժամանակուան մէջ փայլուն անուն մը հանած է Իզմիտի եւ շրջակայից մէջ. իր ուսումը առած է Պարտիզակի ամերիկեան վարժարանը՝ եւ երաժշտութեան մասնաւոր հակում ունենալով, ինքնօգնութեամբ մեծ յառաջդիմութիւն ունեցած եւ նոյն իսկ իր ուսուցիչներն ալ գերազանցած է. հեղինակած է նաեւ արեւելեան գեղեցիկ կտորներ։ Պ. Տիգրան Անդրէասեան արուեստագէտի բնական յատկութեամբ թէպէտ օժտուած է, սակայն գիւղական միջավայրի մէջ իր յուսացած քաջալերութիւնը չէ կրցած գտնել»։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ Կ. Պոլսոյ Հայ-Բողոքական հասարակութիւնն՝ նախաձեռնութեամբ բրօֆէսէօր Ցակոբոս էֆ. Ց. Ճէճիզեանի եւ պատուելի Ց. Կ. Գրիգորեան էֆ.ի, Ս. Ծննդեան առթիւ հանգանակութիւն մը կատարելով 17 օսմ. ոսկիի գումար մը հաւաքած եւ նուիրած են Հիւանդանոցիս, ձեռամբ Ցարութիւն Կոստիկեան եւ Ցովհաննէս Թէլֆէեան էֆէնտիներու։ Զայս ծանուցանելով Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր ջերմագին շնորհակալութիւնը յայտնել բողոքական հասարակութեան, որ առիթը չի կորսնցներ օգտակար հանդիսանալու բազմակարօտ հաստատութեանս։

(Հոգաբարձութիւն

ԱԶԴ. — Ի գիտութիւն Թաղիս բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցուի թէ Ս. Եկեղեցւոյս բարեխիրտ քարոզիչ Գեր. Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան ի նշան երախտեաց հանդերձեալ է յառաջիկայ կիրակի (յունուար 19) յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյս մէջ ի հանգիստ հոգւոց երջանկայիշատակ ծնողաց, Ս. եկեղեցւոյս վերաշինող բարերարաց, Վսեմ. Ունճեան Մաթէոս եւ Աբիկ Տեարց Հարազատաց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Վ. Ատենապետ Վ. Ատենադպիր
Ց. ՈՒՆՃԵԱՆ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ
14 յունուար 1904
Սկիւտար Նոր Թաղ

ՄԱՍԻՍ Դրական Շաբաթաթերթի վաղուան թիւին բովանդակութիւնն է. —

Արուեստն ու բարոյականը. ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ։ — Կապոյտ ափաղաը (Դիւցական կենսք) ՄԷՐՍԷՏԷՍ։ — Բանաստեղծութիւններ. Նուիրուած Վ. — Պա'.. պա'.. մա'.. Լ. Կ.։ — Ֆրանսական գրականութիւն. Լէօն տը Թինսօ վիպասանը։ ԳՐ. ԲՈՒԼՃԵԱՆ։ — Վառարանիս անկիւնէն. ՄԵՆԱՍԷՐ։ — Ազգագրական. Եղական յուղարկաւորութիւններ. ՀԱՆՐԻ ԳՈՒԲԷՆ. Թարգմ. Գ. Ա. ԲԱՐՈՒՆԱԿԵԱՆ։ — Խմբագրական Նօթեր։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ԼՈՆՏՈՆ 28 յունուար. — Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Նիքոլա կայսեր նախագահութեամբ Խորհուրդ մը գումարուեր է որ մէկուկէս ժամ տեւեր է եւ որ սահմաներ է Ճափոնի տրուելիք պատասխանը։ Այդ պատասխանը յունուար 30ի շաբաթ օրէն առաջ պիտի չը տրուի։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ալեքսի Ալեքսանտրովիչ մեծ դուքսին նախագահութեամբ աստուն խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ Ծայրագոյն Արեւելքի գործերուն համար. նաեւ միջոցներ գտնելու, որով կարելի ըլլայ խաղաղութեամբ կարգադրելու ռուսեւճափոնական վէճը։

ԲԱՐԻԶ. — Վճռաբեկ ատեանին [illegible] անդամներէն Պ. Պուայէն տեղեկագրեր կարգեց Տրէյֆիւսի գործին համար։

ՊԷՇԹԱ. — Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարապետ Թիցա կոմսը, պարզելով խորհրդարանական կացութիւնը իր պաշտօնի սկսած օրէն ի վեր, յայտարարեց թէ նախարարութիւնը չի կրնար շարունակել մինչեւ հիմա հետեւած ընթացքը, եւ թէ ստիպուած է աւելի ազդեցիկ միջոցներու դիմել խափանարարութեան դէմ. Ցարեց թէ նախարարութիւնը արդէն բարձրագոյն հաւանութիւն կը վայելէ՝ անհրաժեշտ միջոցներու գործածութեանը համար։ Թիցա կոմսը ըսաւ թէ վիճաբանութիւնները խափանողները կրնան իրենց մաքառումները վերսկսիլ ուրիշ կարեւոր ծրագիրներու վիճաբանութեան ատեն։ Նախարարապետը խօսքը աւարտեց, հրաւիրելով վիճաբանութիւնները խափանողները թող տալ որ զինուորագրութեան նոր օրէնքը քուէարկուի, որպէս զի կարելի ըլլայ արձակել զօրաց տակ գտնուող զինուորները։ (Բուռն ծափահարութիւններ)։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Ներքին գործոց նախկին նախարար Պ. Թոտորովիչ եւ նախկին պաշտօնատար Պ. Բնդրոնիչվիչ ձերբակալուեցան ընդհանուր դատախազին կողմէ անոնց դէմ եղեռնագործ ատենին առջեւ դատ բացուելուն հետեւանքով։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ, 28 յունուար. — Իտալիոյ Խորհրդարանին նստաշրջանը բացուեցաւ։ Երեսփ. Ժողովին մէջ ատենապետը գովեց հանգուցեալ Պ. Զանարտէլլիի յիշատակը։ Բոլոր ժողովականները մասնակցեցան։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը եւ Հունգարիոյ Նախարարապետ Թիցա կոմսը կատարելապէս համաձայնած են՝ ընդդիմադիրներու խափանարար անհաշտ ընթացքին դէմ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար։ Թիցա կոմսը Երեսփ. Ժողովին պիտի պահանջէ շուտով քուէարկել զինուորագրութեան նոր օրէնքը եւ նախահաշիւը։ Եթէ գոհացում չը գտնէ, Երեսփ. Ժողովը պիտի լուծուի։

ԲԱՐԻԶ. — Պ. Մաւժօ, այսօր, շարունակեց երկրագործական իր այցելութիւնները. Վաղը Թունուզ պիտի ուղեւորի Բագապիանա շոգենաւով։

— Այս իրիկուն Օթէլ Քոնթինանթալի մէջ կատարուեցաւ Պոնաթուէ Լիւբէին հայէրամեակին առթիւ տրուած հացկերոյթը. Պ. Գազիմիր Բէրիէ որ կը նախագահէր, ճառ մը արտասանեց որ շատ ծափահարուեցաւ։

ԲԷՏԷՐՍՊՈՒՐԿ. — Կէս-պաշտօնական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ շատ զգալի թուլացում մը կայ՝ ռուսեւճափոնական վէճին նկատմամբ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճափոն շուտով պատասխան մը պահանջեր է Ռուսիայէն։

ԲԱՐԻԶ. — Բեդերսպուրկէն հասած հեռագիրներու նայելով, ռուսական կառավարութիւնը հրամայեր է ծովակալ Ալեքսիէվի՝ զիջողութիւններ ընել Ճափոնի։

—Լիօնի արքեպիսկոպոսն ալ բողոքագիր մը ղրկեց Նախագահ Լուպէի, պաշտպանելով կրօնական միաբանութիւնները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ծայրագոյն Արեւելքէն սպառնացած խաղաղութեան քիչ մը աննպաստ լուրերը ազդած են գիներուն վրայ, մանաւանդ Բարիզի Սակարանին մէջ, ուրկէ երէկ գիշերուան առնուած Սակարանի հեռագիրներէն բաւական անկում մ'երեւայ բոլոր թուղթերուն վրայ։ Այս պատճառաւ Սակարանին մէջ գործառնութիւն կատարողները զգուշաւորութեամբ կը շարժին, որովհետեւ մէկ կողմէ հեռագիրներուն աւելի պակաս գալէն կը կասկածին եւ միւս կողմէ ալ ունեցած ապրանքնին ծախել չեն ուզեր։

ՓԱԿՈՒՄ 15 Յունուար			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	94	08
Ամէնէն բարձր գին	»	94	35
Ամէնէն վար գին	»	94	01
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	124	37
Ամէնէն բարձր գին	»	126	37
Ամէնէն վար գին	»	124	12
ԲԱՑՈՒՄ 16 Յունուար			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	94	02
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	124	—
Շիրքէթի Խայրիէ		39	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		440	50
Տէքքօզ		256	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուիսանս		1	70
» պարտաթուղթ		487	—
Քարաշ Կ. Պոլսոյ		505	—
Թրամուէյ		100	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		267	75
[illegible]		61	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		41	90
« պարտաթուղթ «		525	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	78 3/4
» » » չէք			
Պէրլինի անտոկոս չէք	մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	73
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	03
[illegible] Էմբերիալ	»	20	—
[illegible]	»	51	06
[illegible]		[illegible]	[illegible]
Մէճիտիէ		—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Յունուար			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	—
Միացեալ պարտք բաց		85	87
Միացեալ պարտք գոց		85	
Օսմանեան Պանքա		13	50
Ռուսական 1899		—	—
Հելլէնական 5 %		41	—
» Մոնոփոլ		48	—
Պուլկարական 1888		93	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		105	—
[illegible]		103	—
Թրանսվալ		3	87
Այտըն երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	26 1/2
ԲԱՐԻԶ, 28 Յունուար			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	55
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	86	85
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	86	35
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	586	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	126	—
Օսմ. [illegible]	»	451	—
Օսմ. Ռէժի	»	263	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1128	—
Իտալական Ռանթ	»	103	40
Սպանական արտաքին	»	86	10
Թրանսվալ	»	99	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
[illegible]	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 28 Յունուար			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	70
Րումէլիի երկաթուղի	»	133	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 28 Յունուար			
Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	135	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	320
ՊՐԻՒՍԷԼ, 28 Յունուար			
Միացեալ պարտք		85	81
Րումէլիի երկաթուղի		124	25

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԼԵՒՈՆ Ժ. ԲԷՍՄԱՃՕՂԼՈՒ
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրոններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, ղակարանի գործողութիւններ կը կատարէ ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան, տրուելիներու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւայլն։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳՈՐԾՔՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
([illegible] դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունի։

ԱՄԷՐ ՊԻՔՈՆ

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ՊԻՔՈՆԸ, ամէնէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալուն Ամէր Բիքօն ստացող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծեր չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Ինիրօն տէ Ֆաբրիքային դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ, Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ,

Պ. Պ.

Բ. Պոնամի	Ղալաթիա	
Ա. Ռէլլիս	»	
Էզօնոմիք Գոօբէրաթիֆ	Ղալ. եւ Բերա	
Ռօզարիօ Սիւսօնէ	»	
Բարաթաօրբուլօ եւ Միլէ. Թիատէս	»	
Ժ. Աթամոբուլօ	»	
Բօթթէղքի եղբարք	»	
Վէնսան Գասապեան (գեղավ.)	Կ. Պոլիս	
Մէհմէտ Բեազիմ	»	
Տ. Մէզիքի որդի եւ Ընկ.	»	
Մ. Մէզիքի	»	»
Թ. Լիբօ	»	»
Պ. Սէֆէրեան	»	»
Ժ. Վոնթիզիանօս եւ Ընկ.	»	»
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. եւ Ընկ.	»	
Թ. Սուրէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա		
Պօն մարշէ	Բերա	

եւն. եւն. եւն. 7—25

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԷՐՉԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ընելէ եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնզային հետեւանքը եղող սաստիկ հազերուն եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրէօզոթի հանքային ջուրը, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԱՔԻՔՈՒԼԻ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՕՍՄԱՆԼԸ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼՈՒ
ԻԼԱՆ

Թիմուր եօլուլա նագլ խուլինմէք իւզրէ Ատաբազար իսթասիոնը հանկէրընա վասըլ օլունան էշեա [illegible] էֆէնտիլէրին [illegible] իթիպարէն [illegible] իւչ կիւն իչինտէ ալընմասը [illegible] չէքիլէճէք ճէզա [illegible] թէյիլ [illegible] իւճրէթ [illegible] իլէ խըսըմ [illegible] ալ.

Պէշէր խուրուշ կէլիր [illegible] կիւնլիւք միւտտէթ իչին [illegible] թուն ալընըր։

[illegible]

Հայտար-Փաշա, Փի 24 քեան. սան. 904
ՄՈՒՏԻՐԻԵԹ

ՅՕԴԱՑԱՒԻ ԵՒ ՅՕԴԱՏԱՊԻ

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՈՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ.

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՈՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Ցօդացաւային բոլոր հիւանդութիւններ, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գալաթիոյ խան թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վիէննայի Գրասպերն եփէ դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարաններուն։

Գաւառները երեք շիշէն պակաս չի ղրկուիր

Գաւառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուշագ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ են։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու ամէնէն ցած գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ [illegible] տոկոսի [illegible], ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու [illegible] կազմութեան, եւ զաւակներու ապահովութեան։

ԿԱՐԾԷ ՈՐԵՒԷ ՈՒՐԻՇ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆԳԱՆ

ԴԻՒԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԶԵԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքեան խան

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ Ս. ՓԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
Ֆր. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անձանց պատասխանատուութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Դանգան։

Ընդհանուր գործակալ
ՏՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փաշա փողոց, թիւ 4
25—104

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՈՖԵԼԻ ԵՒ ՀԱՑԵԿԵԼԻ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Փիրէ. 11ն Ուրբաթ. [illegible]
[illegible]
Փիրէ. 2ն Օրբիթ. [illegible]

Ա. կարգ	Բարիզի	համար	200 Ֆր.
»	Մարսիլիոյ	»	160 »
Բ.	Բարիզի	»	150 »
»	Մարսիլիոյ	»	120 »

[illegible] Բարիզի համար։ Ամերիկա երթալ 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել [illegible] Գալաթիոյ Թօփ Համէ [illegible]
516 Փ. [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվրփուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվերնիա	13800	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13800	[illegible]	4841
Լուկանիա	12950	[illegible]	3223
Կամպանիա	12950	[illegible]	2940
Ուլտոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումբրիա	8128	[illegible]	2938
Էթրուրիա	8120	[illegible]	3559
[illegible]	7392	[illegible]	2161
[illegible]	7269	[illegible]	16 1

[illegible] Լիվրփուլի [illegible]

Դիմել առ ԺՕԼԻ Ե. ՍԷԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8. [illegible]
254

ՈՒԻԼՍԸՆ? ՈՒԻԼՍԸՆՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրփուլի եւ Ամերիկայի միջեւ բանող առք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3560
[illegible]	10600	[illegible]	3660
[illegible]	10800	[illegible]	3000
[illegible]	9600	[illegible]	3552
[illegible]	9000	[illegible]	3506
[illegible]	8000	[illegible]	2506
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2501
[illegible]	8000	[illegible]	2900
[illegible]	3700	[illegible]	906
[illegible]	3700	[illegible]	806
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible] ամէն շաբաթ [illegible] Նիւ-Եորք [illegible] 24 ժամ [illegible]

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ?
[illegible]
600

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները դասական, պարզ, ամուր, [illegible] ըլլալով, իրենց [illegible] ամէն գործածուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ միայն են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը շուրջ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ ոսկեայ մետալ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Պերա	(1. Մեծ փողոց, Թօն Մարքէի դիմաց թիւ 343 եւ 345 կրկին (2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	(1. Սինկէր խան Քարաքէօյի եւս (2. Թօփհանէի կառատունին դիմաց։
Պոլիս	(1. Սուլթան Համամ թիւ 2 (2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կառատունին դիմաց թիւ 13։

Սկիւտար Չարշը պոյու, թիւ 120։

Դասեր եւ նորոգութիւններ ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատունը կը գտնուի Պերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 345 կրկին, Մարգիս [illegible] օգտուիլ [illegible]։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Դագօ	1497	Ֆիտօ	1011	Մալօ	724	Ռօզարիօ	186
Անճէլօ	3607	Դօմինօ	2906	Ֆրանկօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սարդօ	1118
Ամէլիօ	1841	Դօրօ	896	Հէրօ	778	Մարկէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արկօնա	2271	[illegible]	4311	Հիտալկօ	1681	[illegible]	3557	[illegible]	1193
Պասանօ	1822	[illegible]	937	Հինտու	3726	Միլօ	1057	[illegible]	1209
Պօրօտինօ	1264	[illegible]	2383	Հօրացիօ	3606	Մօնթէպէլլօ	1735	[illegible]	1328
Պրունօ	1076	[illegible]	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Ս. [illegible]	1546
[illegible]	841	[illegible]	804	[illegible]	2354	Նէրօ	1083	[illegible]	3827
[illegible]	4431	[illegible]	2464	[illegible]	3543	[illegible]	4100	[illegible]	1470
Կէյրօ	1671	[illegible]	1820	[illegible]	1080	Օթէլլօ	4039	[illegible]	487
[illegible]	1837	[illegible]	1841	[illegible]	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	[illegible]	954	[illegible]	2317	[illegible]	1627	[illegible]	1914
Կառլօ	1094	[illegible]	1823	[illegible]	1700	Փօլօ	510	[illegible]	4289
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1058	[illegible]	2299	[illegible]	2395
[illegible]	1831	[illegible]	4582	[illegible]	2272	Ռինալտօ	1668	Զէնօ	1850
[illegible]	2897	[illegible]	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	[illegible]	1203
[illegible]	4235	[illegible]	1348	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Ընդհանուր փոխադրող Հալէն հօս կուգան է։
Միջոցս շաբաթը, նաւարկու Փարի։
Ընդհանուր փոխադրող Հալէն հօս կը պատուի։
Աթէնք շաբաթը, նաւարկու Հիք. փոխադրող 1ին.
Պիրէ շաբաթը, նաւարկու Լոնդ. փոխադրող 15ին.
Դիմել առ գործակալս Ճ. ՃԻԼՏ ԽԻՐԻՍԱՆ? [illegible]
Թիւ 22—24 [illegible] խան [illegible]
277

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հաս փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին ապահովագրեալ գումար՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած վճարումներ՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000է աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի ոչ թէ ամբողջ շահը։ 1901ին ապահովագրեալներուն վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔի ապահովագրեալ պայմանագրութիւնը ուրիշ ամէն ընկերութեան կը գերազանցէ [illegible] ամէն [illegible] կը խոստանայ է, [illegible] ամէն [illegible] եւ ազատ [illegible], ճամբորդութեան, [illegible] եւ պատերազմի, ինքնասպանութեան և միջեւ [illegible] ամէն։ Տեղեկագրական պայման կ'ընդունուի փոխառութիւններ 3 տարի ապահովագրէն վերջը [illegible] ապահովագրին հաշւոյ ամէնքը. այս փոխառութեանց գումարները [illegible] ներկայացուած են պահեստ մէջ. 30 օր պայմանաժամ կը տրուի վճարման համար։ [illegible] [illegible] ամէն։ Վարկանիշը ըստ ապահովագրեալին 5 տարի վերջը [illegible] ամէն [illegible] 5 էն 100 տոկոսով [illegible] վճարուած. մեծ տարեկան [illegible]։ Ապահովագրութեան եղանակներ, բոլորն մէջ կը [illegible], [illegible] մէջ [illegible]։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 էն 100 տոկոսով պարգեւներ [illegible] ապահովագիրներէն [illegible] [illegible]։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. Մ. ՀՈՒՊԻՍԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Մ. ՃՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս. [illegible] խան
[illegible] փողոց. [illegible] խան
[illegible]

Արտօնատէր ՉԱՐԼԶ ԽՈՒՄՈՒՏԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, [illegible] կողմէ Օսմ. [illegible] [illegible] թիւ 2. [illegible] Օսմ. [illegible] դէմը։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Նէնէ խան, Բաղչէ Գափու

Ընդհ.-գործակալ Պոլսոյ կողմէ Գ. Ի. Զարեհ
Մարքուճեան Զարիֆ խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այլ [illegible] ներկայացուցիչ չունի։
194

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 191,934,57
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,172
Վճարուած՝ րանթ փոխէ?րներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, փոխադարձութեան, եւյն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մեծամեծաց փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիասոյ խան եւ Մեյմէնէթի խան, թիւ 8։

ԲՈՐՐՈՒՈՐԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 35—52

COMP RUSS

Navigation à Vapeur et de Comme

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Տարաբուած երթեւեկութիւններ
Պոլսէն

Շբ. 13/26 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարաւանէլ, Այնորոս, Եթանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեք. սանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 15/28 Օտեսա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 1/30 Մէթէլին, Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա, ժամ. 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 18/31 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում ժամը 3ին միջօրէէն առաջ։
Պուրկազ, Վառնա, Քէսթէնճէ յետ միջօրէ՝ ի,

ՄՈՍ?

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրփուլի Պոլսոյ Միջերկրականի եւ Սեւ ծովի միջեւ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	5000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]
[illegible]	500	[illegible]

[illegible]
191 3: [illegible]

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 224 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 223 խառն Երկն. ժ.	վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3	—
12	42	» Կէօքճէ Քըրըք	»	2	20
1	39	» Սապունճը Բունար	»	1	38
2	33	» Ալայունտ	»	12	42
3	15	» Ջէքիրկէլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյէր	»	11	5
4	39	» Իհսանիյէ	»	10	20
5	8	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կազլըկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	18
6	41	» Կէօյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	36	» Չայ	»	7	33
8	21	» Իսհագլը	»	6	40
8	45	» [illegible]	»	6	15
9	16	» Աք Շէհիր	»	5	53
9	48	» Ալկայի քէօյ	»	5	18
10	30	» [illegible] քէօյ	»	4	35
11	8	» Իլկին	»	4	3
11	55	» [illegible]ըն-Խանը	»	3	9
12	50	» [illegible]-Ինի	»	2	27
1	22	» Մէյդան	»	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	ժմ. Գոնիա	մկն.	12	—
երկն.				առաւ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Երկն. ժ.	վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	11	—
1	44	» Աղ Գունար	»	10	18
2	24	» Ալփու Քէօյ	»	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախըր	»	8	58
4	9	» Սարըքէօյ	»	8	1
4	58	» Պիչէր	»	7	4
5	35	» Սարըլէր	»	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	» Պոլաթլը	»	5	16
8	21	» Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	» Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	ժմ. Էնկիւրի	մկն.	2	—
երկն.				առաւ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 324 խառն Երկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 323 խառն Երկն. ժ.	վ.
2	35	12	45	մկն. Ալայունտ	ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Քիօթահիա	մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 424 խառն Երկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Թ. 423 խառն Երկն. ժ.	վ.
6	30	8	—	մկն. Համիտիէ	ժմ.	6	—	7	30
6	48	8	18	ժմ. Ատա-Բազար	մկն.	5	42	7	12